

GAZETA LITERARĂ

Anul IX nr. 7 (414) ORGAN SAPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R. 8 pagini 50 bani
Joi, 15 februarie 1962

**„Critica literară, publicațiile Uniunii Scriitorilor să combată
ruptura de realitate, de cloacul vieții, încercările sterile de cultivare
a unei literaturi cu tematică minoră, destinată unui cerc îngust
de preținși rafinați, influențele literaturii decadente și ermetismului,
refugierea în abstracțiuni nebuloase sau în trecutul îndepărtat
ce se mani estă uneori în poezie”**

(Din Cuvântarea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, la Conferința pe țară a scriitorilor).

CRITICA ȘI LITERATURA DE ACTUALITATE

La lucrările Conferinței pe țară a scriitorilor s-au subliniat din nou cu tărie îndatoririle criticii. După cum au remarcat mulți vorbitori una din sarcinile de bază ale criticii rămâne promovarea literaturii inspirate din actualitate. Principialitatea, combativitatea criticii, obiectivitatea științifică trebuie să se exercite mai ales în abordarea acelor probleme caracteristice literaturii contemporane.

D. R. Popescu și Corneliu Leu („Tri-buna”). Cit de mult ar fi susținut aprecierile formulate în aceste articole o raportare mai strânsă a operei la cerințele construcției socialiste! În acest sens considerăm că sint deficiente și cronicile mele consacrate romanelor lui Nicolae Tlic. Tinerul scriitor este un explorator într-o lume nouă, creată de socialism, cu caractere și conflicte specifice. Dacă ultimul său roman „Anii tineri” nu e scutit de lipsuri însemnate, criticii nu trebuiau să omită faptul că problemele de creație pe care și le pune N. Tlic aparțin epocii noastre, că formarea și ciocnirile dintre ei poartă amprenta realității socialiste. De aceea, atât realizările cit și eșecurile pot fi apreciate numai printr-o confruntare cu aspecte din activitatea tinerilor în cadrul producției socialiste, cu dăruirea în realitate a noului atitudine față de muncă, față de obligațiile obștești, față de fetele personale. Prea puțin se ivesc aceste preocupări în cronicile pe care le-am publicat în „Gazeta literară”.

Poezie majoră și poezie minoră

Ni se pare esențială, în stabilirea sensului major al unei creații lirice, atitudinea poetului față de realitatea în dinamică ei istorică, revoluționară. Conținutul înalt de idei, participarea intensă, patosul, vibrațiile etice, dorința de a comunica, de a transforma eul liric într-o expresie cuprinzătoare a umanului care triumfă în luptă împotriva a tot ceea ce stăvilește libertatea afirmare — acestea sînt cîteva coordonate. Un artist a cărui operă o numim majoră este totdeauna reprezentativ pentru tendințele înaintate ale timpului său, aduce o mătură impresionantă asupra lui. Și invers, o creație minoră este rezultatul sarcii și penibil al renunțării la cunoaștere, al incapacității de a înțelege dezvoltarea realității, al refugului în subiectivitate. Accesul spre o perspectivă majoră presupune o confruntare lucidă, pasionată, cu timpul, și reflectarea contemporaneității — principiu de bază al esteticii realismului socialist — este condiția fundamentală a dobîndirii unei asemenea perspective fecunde, ample.

Trăim într-o epocă a cărei grandiozitate produce un legitim entuziasm, dar și un sentiment al datoriei, care, pe planul artei, se traduce prin obligația de a da un sens major efortului creator. În acest sens, caracterul major spre care trebuie să tindă creația, corespunde nu altui unu decît deciderii estetice, cîi unui decideriu etic militant, unui imperativ etic, am spune. Omul socialismului, format într-un climat de luptă și muncă eroică, solicită creatorului de artă valori elaborate într-o înaltă tensiune a confruntării noului cu vechiul, într-o participare arzătoare la mișcarea im-

petuoasă a vieții. Restringînd discuția la domeniul liricii, nu putem să nu ne dăm seama că acestui constructor al noii orînduirii îi e necesară o poezie care să exprime viziunile sale îndrăznețe, dezbaterile sale interioare, așintirile sale spre cunoaștere și frumos; o poezie care — în modalitățile ei specifice — să-l reprezinte. Din acest punct de vedere — fundamental pentru formularea unor judecări de valoare exacte asupra creației lirice — trebuie combătute, după cum sublinia tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în Cuvîntarea la Conferința pe țară a scriitorilor, „ruptura de realitate, de cloacul vieții, încercările sterile de cultivare a unei literaturi cu tematică minoră, destinată unui cerc îngust de preținși rafinați, influențele literaturii decadente și ermetismului, refugiarea în abstracțiuni nebuloase sau în trecutul îndepărtat, ce se manifestă uneori în poezie”.

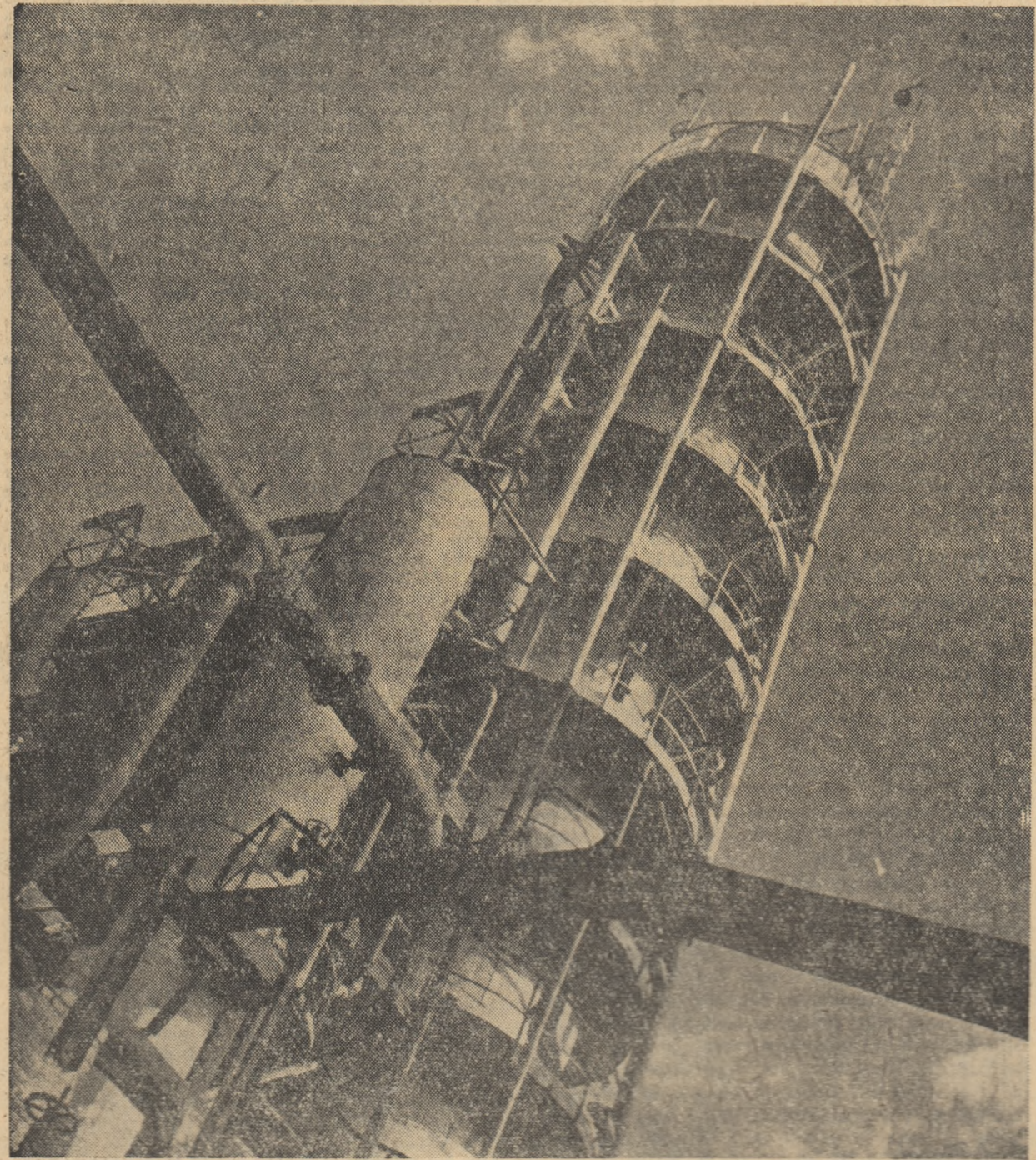
Trbuie spus, de altfel, că lirica, prin faptul că este în mod direct legată de exprimarea afectelor, a „su-lui”, poate fi mai ușor decît o creație literară aparținînd unui alt gen, terenul de manifestare a unor tendințe arbitrar subiectiviste, deși nu todeauna o asemenea împrejurare are un caracter voluntar, conștient. Ceea ce n-o face însă, judecată obiectiv, puțin nocivă. Trebuie să înțelegem totodată seama de faptul că nu rareori — profund de împrejurare relevată, — s-au înregistrat încercări deliberative de a rupe poezia de realitate, încercări pe care o parte a criticii literare le-a tolerat. Constatăm că, în ansamblul ei, poezia noastră nouă se caracterizează printr-o strădînire evidentă de a-și realiza stîlul ei major (liric și necesar în raport cu epoca

S. DAMIAN

(Continuare în pag. 5)

Matei CALINESCU

(Continuare în pag. 5)

Refinaria Nr. 1 Ploiesti

Tragedia lui Lumumba nu trebuie să se repete!

Declarația Uniunii Scriitorilor din Republica Populară Romînă

Scriitorii romîni urmăresc cu viu interes și adîncă emoție știrile îngrijorătoare despre soarta încercatului luptător pentru libertatea poporului congolez, Antoine Gizenga, deputat, primvicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Congo. Ei își exprimă indignarea profundă față de noul complot pe care-l pune la cale reacțiunea imperialistă împotriva libertății și unității Republicii Congo.

de uneltirile imperialiste din Congo și se alătură uriașului val de protest care a cuprins întreaga lume. Scriitorii romîni protestează cu vehemență împotriva actelor samavoince inspirate de imperialiști și cer încetarea imediată a prigoanei la care este supus Antoine Gizenga. O.N.U. trebuie să acționeze în scopul îndeplinirii îndatoririlor Adunării Generale, și să ia măsuri urgente pentru eliberarea și apărarea vieții lui Gizenga. Scriitorii din R.P.R. cer ca hotărîre respectarea principială de autodeter-

minare, încetarea atacurilor imperialiste împotriva forțelor patriotice din Congo, împotriva unității și independenței acestuia. În numele dreptății și umanității, Gizenga trebuie să fie eliberat de îndată, ca să-și poată exercita activitatea sa politică în slujba intereselor naționale și a unității Congoului. **COMITETUL DE CONDUCERE AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.**

Poporul francez respinge fascismul

Poporul francez trăiește în zilele ale de mare încordare, la capătul unor lungi ani de suferință, în sălbăticiunea acestuia care ar putea aduce pacea în Algeria, stîngerea unui focar de război în lumea libertății pentru omul liber. Într-adevăr, apropiata pierdere a pozițiilor din Algeria, a petrolului saharien și a controlului întregului centru al Africii, zădărite de expresia franceză „a slăbit reacțiunea cercurilor monopoliste din metropola”. Dacă unii exponenți ai claselor conducătoare ale Franței se străduiesc zădărnice să împacă poporul algerian cu compromisul neocolonialist, cercurile cele mai îndrăznețe ale oligarhiei din metropola pretind continuarea războiului, reprimarea nu numai a poporului algerian ridicat la luptă, dar chiar și a majorității poporului francez, care s-a pronunțat pentru realizarea unei înțelegeri cu exponenții frontului de eliberare algerian. Interesele nu numai ale algerienilor, dar și ale poporului francez converg spre crearea unui stat algerian independent, suveran atît în privința treburilor sale interne, cît și în a celor externe, în cadrul integrității sale teritoriale.

Intr-adevăr, nu trece zi fără ca numeroase aleitale să îndoieze familiile oamenilor cinstiți din Algeria și Franța. Duseșaurările de mari forțe politice și militare se văd fără rezultat cînd este vorba să fie făcuți judecări ale tentativelor criminale. Se pare astfel că soluția încurajării

laboretarea regimului de la Vichy francez a-și înmormîntat pentru totdeauna. Păduri din luna aprilie a acestui trecut, rămîne nepedepsit, politica de atenție și devastări a O.A.S.-ului s-a intensificat, pînă în a primăriei însăși existența instituțiilor republicane. Este evident că în Franța este lăsată să se dezvolte o mișcare fascistă, pe care autoritățile nu vor sau nu pot să o combată. „Scopul Organizației armate secrete, scria fostul premier Christian Pineau, este de a instala la putere un guvern nazist de același tip cu cel care a existat în Germania pe vremea lui Hitler. Membrii O.A.S.-ului au stabilit legături directe cu foștii nazişti. În Franța, fascismul nu mai bate la ușă, ci dă buzna” (Le Populaire).

Cum înțelege să reprime pe complotiștii guvernul Debré, a arătat-o fostul premier francez Mendès-France, într-o conferință de presă ținută, nu de mult, la Strasbourg: în 1961, ultracoloniaștii au comis patru sute de atentate, din care numai șase au fost pedepsite! Intr-adevăr, nu trece zi fără ca numeroase aleitale să îndoieze familiile oamenilor cinstiți din Algeria și Franța. Duseșaurările de mari forțe politice și militare se văd fără rezultat cînd este vorba să fie făcuți judecări ale tentativelor criminale. Se pare astfel că soluția încurajării

Fortele progresului și păcii sînt fără număr. Ele vor lupta pentru apărarea vieții lui Gizenga. Tragedia lui Lumumba nu trebuie să se repete, căci istoria nu se mărginește să ne povestească despre eroii poporului, ci învață totodată popoarele cum să-l apere pe acesti eroi. Scriitorii romîni, care militează pentru păstrarea valorilor umane, nu pot tăcea. Ei își exprimă indignarea față

de uneltirile imperialiste din Congo și se alătură uriașului val de protest care a cuprins întreaga lume. Scriitorii romîni protestează cu vehemență împotriva actelor samavoince inspirate de imperialiști și cer încetarea imediată a prigoanei la care este supus Antoine Gizenga. O.N.U. trebuie să acționeze în scopul îndeplinirii îndatoririlor Adunării Generale, și să ia măsuri urgente pentru eliberarea și apărarea vieții lui Gizenga. Scriitorii din R.P.R. cer ca hotărîre respectarea principială de autodeter-

minare, încetarea atacurilor imperialiste împotriva forțelor patriotice din Congo, împotriva unității și independenței acestuia. În numele dreptății și umanității, Gizenga trebuie să fie eliberat de îndată, ca să-și poată exercita activitatea sa politică în slujba intereselor naționale și a unității Congoului. **COMITETUL DE CONDUCERE AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.**

facile a fascismului devine metoda preferată a celor pentru care desființarea ulimelor libertăți conștente ar trebui să premedieze posibilități de sabotare pînă la sfîrșit a tratativelor cu reprezentanții poporului algerian. În aceste împrejurări de ceosăbilități gravitate, dobîndite o vie semnificație declarația Partidului Comunist Francez, din 6 ianuarie 1962, în care se afirmă că „în prezent, Franța trăiește sub amenințarea războiului civil și a haosului, sub amenințarea fascismului fătîș”. Dar activizarea ultracoloniaștilor a avut ca o consecință directă mobilizarea forțelor populare din Franța, hotărîre să dea o ripostă categorică și severă huliganilor fasciști. Manifestațiile populare și grevele, la care au participat cele mai largi pături ale națiunii, au demonstrat ultracoloniaștilor că răbdarea poporului francez are o margine, care a fost atînsă. Demonstrația antifascistă care a avut loc la Paris, în ziua de 19 decembrie a anului trecut a fost un astfel de avertisment decî atentatorilor la libertățile poporului francez. Dar, odată cu nesfîrșita încontinuitate cu care guvernul Debré s-a decis să răspundă atentatorilor, aceleași autorități au dat dovada unei promptitudini neașteptate, cînd a fost vorba să fie împiedicată acțiunea forțelor populare, acțiune menită să pună capăt abuzurilor fasciste. Amintirea zilelor frontului popular a întunecat mișcările turburante ale guvernărilor franceze. La 8 februarie, întreaga forță a aparatului polițienesc s-a năpustit cu sălbăticiune împotriva manifestațiilor antifasciste. Pretextul: lupta împotriva teroristilor ar fi de competența strictă a autorităților statale. Opt cetățeni pașnici au fost uciși, peste 250 ră-

Șerban CIOCULESCU
(Continuare în pag. 5)

Ședința plenară a Comitetului de Conducere al Uniunii Scriitorilor din R. P. R.

În ziua de 12 februarie a.c., a avut loc la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” ședința plenară a Comitetului de Conducere al Uniunii Scriitorilor.

dierii cererilor și recomandării de noi membri în Uniunea Scriitorilor. Juriul este format din următorii tovarăși: Zaharia Stancu (președinte), Eusebiu Camilar, Ov. S. Crohmalniceanu, Aurel Mihale și Nagy István.

În lumina hotărîrilor Conferinței pe țară a scriitorilor, plenara a dezbătut și aprobat planul de activitate pe anul 1962 al Comitetului și Biroului și a fixat datele alegerilor pentru birourile filialelor și secțiilor. Plenara Comitetului a ales juriul permanent în vederea stude-

rii cererilor și recomandării de noi membri în Uniunea Scriitorilor. Juriul este format din următorii tovarăși: Zaharia Stancu (președinte), Eusebiu Camilar, Ov. S. Crohmalniceanu, Aurel Mihale și Nagy István. În partea a doua a dezbaterii plenara a analizat, pe baza unui referat, activitatea revistelor Uniunii Scriitorilor și a adoptat o hotărîre în vederea îmbunătățirii muncii în redacții.

CONVOCARE

Potrivit hotărîrii Comitetului de Conducere al Uniunii Scriitorilor din R.P.R., adoptată în ședința sa plenară din 12 februarie 1962, vor avea loc în zilele de vineri, 16 și sîmbătă 17 februarie a.c., la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu”, alegerile birourilor secțiilor de creație. Alegerile se vor desfășura după cum urmează:

Vineri, 16 februarie ora 12: Secțiile de Critică și Literatură pentru copii și tineret. Vineri, 16 februarie orele 18: Secțiile de Poezie și Dramaturgie, Sîmbătă, 17 februarie ora 12: Secțiile de Proză și Traducători.

BIROUL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

ION PACEA

(Din „Expoziția regională de artă plastică”)

„Colecțiivă”

0 nouă manifestare a prieteniei romino-sovietice

Vizita unei delegații de scriitori sovietici

In timpul întâlnirii prietenești de la Casa Scriitorilor

O delegație a Uniunii Scriitorilor Sovietici condusă de Afanasii Salinski, secretar al conducerii Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S., ne-a vizitat recent...

La Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” a avut loc vineri 9 februarie a.c. o întâlnire prietenească a scriitorilor...

Scriitorii sovietici, răspunzând întrebărilor puse de mai mulți participanți la discuție, și-au exprimat părerea asupra unor probleme generale...

Studiourilor cinematografice din Kiev.

Oaspeții sovietici au fost primii de forarșii Constantin Ponița, lectorilor și ministrului Instrucțiunii și Culturii.

Cu prilejul vizitei delegației de scriitori sovietici, delegația care s-a preocupat îndestul de cunoașterea realizărilor dramaturgice noastre contemporane...

La București scriitorii sovietici au vizionat un însemnat număr de spectacole cu piese ale dramaturgilor noștri...

Discuția, la care au participat numeroși scriitori și critici, s-a desfășurat într-o atmosferă de căldură prietenească...

Bibliografie

- Cărți apărute în luna ianuarie 1962: Dinos Rendă - Zile coborârii din Olimp... Popescu - Păpuși - Se naște în trebură, roman - E.P.L. Ioana Postelnicu - Adolescenții, roman - Editura literară...

BARBARII PE ACROPOLE

Acropole, silabe în care tremură o lumină fără de moarte! Aici perlecțiunea e exaltată, aici în Parthenon, frumusețea a atins o rigoare absolută, incredibilă. Din aceste imagini ale artei grecești...

Acropole, silabe în care tremură o lumină fără de moarte! Aici perlecțiunea e exaltată, aici în Parthenon, frumusețea a atins o rigoare absolută, incredibilă. Din aceste imagini ale artei grecești...

politicieni irresponsabili, pe citadela lui Pallas-Athena se va înălța simbolic vrea racheta sau bombă, întorsă insolent către cer.

În nici un monument al arhitecturii geometria n-are, ca în Parthenon, înfălbății vieții. Cum au dovedit-o măsurătorile cele mai exacte, aproape toate liniile drepte sînt practic curbe, în această construcție, grație unei intuiții umililor de delicate și a unui calcul savant. Ochiul e condus să simtă monumentul ca un corp viu, ca o filintă de marmoră. Această viață scerată - care provoacă o bucurie indecibilă privitorului, chiar și acum cînd Parthenonul e ruinat - această viață, o rezoluție nesocotită vrea s-o pună sub semnul urzilor aducătoare de moarte și al războiului de agresiune. Pe monumentele ridicate de ei în Acropole, Phidias n-a avut voință să-și scrie numele; și un geniu ca Phidias n-are la două mii de ani odată. De azi înainte pe marmura Acropolei se vor grăvi, însă, nume străine, ca al lui Heusinger, fără îndolăi, sau Speldel.

Ofensa plătută acum, în sesiunea de la Paris a țării NATO, e mai gravă decît toate injuriile pe care timpul le-a impus acestor monumente. Au fost bombardate în secolele trecute, li s-au smulși fără milă sculpturile. Acum, însă, se urmărește a li se răpi sensul profund, cu care ele au intrat definitiv în cultura umană; cu alte cuvinte, se fură, se neutralizează însăși istoria. Pasajele turcești au făcut cîndva harem în Parthenon, din care pricină căderea a fost sfîrșită de explozie, cînd o ghileua a contelui Koenigsmark a atins-o la 28 septembrie 1877. Cea ce s-a propus acum este a pune praf de pușcă nu în realitatea materială a acestor monumente, ci în filința lor morală, în însuși conceptul și înțelesul lor neperit. Amenințarea acestei ofense se adresează Greciei, dar și lumii întregi. Guvernămîntii de astăzi de la Atena au aprobat rezoluția NATO, fără a întreba poporul, căruia îi nesocotesc sistematic aspirațiile; ei au consimțit astfel să atenteze la zestrea celei mai strălucite tradiții a patriei lor, și de asemenea la cea idee despre Hellada care s-o păstrase în mizolul culturii umane, ca o permanență indelebilă. Dar sînt sacrilegii pe care istoria nu le poate ierta. Din adîncimea veacurilor mi se pare că aud mișcîndu-se minios scutul Minervei. Ulisse știe să-l pedesească pe nelegiții care-i batjocoresc avuții și slava.

Dan HĂULICA

ION SALIȘTEANU (Din „Expoziția regională de artă plastică”)

Gherman Titov

Singur în fața universului

Nu știu cîți candidați au avut de trecut severele bariere medicale: o sută, două, o mie, - dar în detașamentul nostru de veterani cosmonauți rămăseseră puțini; cîteva zeci. Toți pilotaserăm avioane mo-derne cu reacție, lu-tăm se-o spun cu toată siguranța) eram absolut sănătoși. Știam că cineva va zbura cel dintîi în cosmos, unceri ne gîndeam că poate cineva nu se va mai întoarce pe Pămînt. Dar despre asta nu discutăm între noi: întîi, pentru că un asemenea subiect nu era de natură să întrebîna buna dispoziție, și apoi, pentru că mai eram încă departe de cosmos... Eram doar niște elevi în pragul universului, și pentru a păși dincolo de el, fiecare avea de trecut prin școala dificilă a pregătirii teoretice și fizice.

N-are rost să vorbesc prea amănunțit despre studiul teoretic. Invățăm astronomie, fizică, mecanica corpurilor cerești, navigația cosmică, teoria rachetelor. Pătrundeam subtilitățile biologice cosmice, pentru că și această știință nouă trebuia să ne ajute. Timpul pentru studiu era insuficient mai ales că pregătirea fizică n-l scotea din plin.

Ziua cosmonauților începe cu gimnastica. Eu am preferat, de la început exercițiile de atletism. Îmi plăceau cîpele cînd corpul, aruncat elastic în sus de plasa puternică, se pomenește întins în aer și îl poți conduce cum vrei, și te simți ca o pasăre! E drept că în curînd cîpele acesta au devenit mai lungi. Începuseră antrenamentele cu parșusia. Săream ziua și noaptea, - pe pămînt și în apă. Pe suprafața globului pămîntesc uscatul reprezintă doar 17% și întorcîndu-mă din Lună, cosmonautul ar putea ateriza greșit nu în stepele Volgăi, ci undeva în mijlocul Mării Roșii.

Dar toate acestea erau antrenamente „pămîntești”. Mai complicate erau cele cosmice. Primele starturi ale rachetelor și spulnicilor dovediră că la dezlănțuirea reacțiilor, racheta începe să vibreze și odată cu ea vibrează și nava cosmică. Elementele mecanice ale confamelelor inclusiv spulnicii suportau vibrații: dar urmau s-o suporte și oamenii. Fără a fi primejdiosă pentru organism, ca cere totuși o acomodare. Așa că, adeseori, eram așezați în vibrotrest și zguduții; în cursul operației, medicii erau nemiloși, ca și aparatele lor, care semnalau cele mai mici abateri ale activității cardiace.

deasîmi acoperirea tot obrazul. Nu m-am mai bărbierit la institut. Am fugit așa acasă. Îmi plac „bărbosii” cubanezi, și am hotărîi să apar astfel în fața Tamariei.

- Ghera, unde ai fost? În taiga? - mă întîmpină ea cu umbră. Nu te-ai putut bărbierii? Acolo nu sînt frizeri? - N-am putut. Deocamdată nu sînt. Dar mai așteaptă puțin, vor fi și acolo, și atunci ne vom întoarce în formă la soțiile noastre...

Respirația cosmosului

Prima oară am simțit-o în ziua în care constructorul șef al navei cosmice ne-a invitat la uzina lui. Cred că, în curînd, despre el se vor scrie reportaje pasionante, cărți și poeme; pentru că acest om merră să se abal-tuiască despre el legende, iar oamenii să afle cum a trăit, cum a iubit viața din tinerețe, și cum apoi, peia

1930, după ce prima rachetă sovietică s-a ridicat doar la un kilometru și jumătate, s-a pasionat de tehnica rachetelor. Tinăr și energetic, talentat și temerar, el a purtat mulți ani în min-ta sa ideea construirii navelor cosmice. Constructorii de avioane își puteau controla totul apar în oceanul aerian și își corectau greșelile conform legilor aerodinamice. Constructorul șef al navelor cosmice urma însă drumul necercetate. Calculele sale și ale prietenilor săi entuziaști se puteau baza numai pe simple presupuneri, pe supoziiți îndrăznețe, pe fan-teze. De ce s-o ascundem, la început lucrurile n-au mers ușor. Mulți îl considerau pe constructorul șef un visător rupt de realitate, nu-l credeau, și deseori îl răbănea singur în fața proiectelor, planurilor și desenelelor sale... Nu ne-a vorbit niciodată despre greutățile trecutului său, dar noi aflăm despre asta și îl stimăm mai mult.

A-i face portretul e și complicat și simplu în același timp. Sătură joasă, umeri largi, corpul puternic, Capul îl ține înclinat, și asta îți dă senzația că te privește pe sub sprincene, dar cînd se uită la tine, nu distingi în ochii săi numai voința, mintea limpede a constructorului și matematicianul, ci și atenția binevoitoare a unui om generos.

teu navele cosmice; ne-a dus în fața uneia terminată, și ne-a spus cu sim-plitate: „Ei, aste sînt, ați vă văbihi. Și nu numai așteptăți dar studiul-o. Dară ceva nu vă e pe plac, spuneți-mi. O vom transforma împreună. Doar voi o să zburați, nu eu.”

Fiecare din noi a stat atunci, cîteva minute, în scaunul navei cosmice și a coborît plin de emoție evlavioasă. În cîpele acestea am înțeles deosebit de limpede că nava noastră este operă întregului popor sovietic, a tuturor muncitorilor și savanților, de la metalurgistul din Ural care a topit oțel pentru corpul ei, pînă la montatorul a-monic care a sudat ultimul contact în aparatura fină și complexă a comenzilor mecanice. „Și această navă im-va fi, poate, incredibilă mie”, mă gîndeam într-una.

După prima vizită începu studiul navei. Pe standuri speciale învățam s-o orientăm față de Pămînt. Instruc-torii noștri condiții în care nava nu se mai presupune semnalelor automate și trebuia orientată după Soare; iar instalațiile de frinare trebuiau astfel reglate, încît totul să funcționeze cu exactitate în vederea aterizării nor-male a navei (prin comenzi manuale) în punctul stabilit.

Constructorul șef se interesa în permanență de stadiul antrenamente-lor noastre, de starea noastră generală. - Știți, prieteni, dacă veți crede că sînteți gata pentru fapte eroice, înseamnă că de fapt nu sînteți încă gata pentru zborul cosmic.

Odată, cineva dintre noi s-a plîns, mai mult în glumă, de greutatea an-tranamentelor în camera termobarică,

mal mulți în barcă... Și noi, cosmo-nauții eram mai mulți. Și fiecare era gata să execute primul zbor, fără să spună în fața primilor care îl pot aștepta în cosmos. Astfel de oameni sînt prietenii mei cosmonauți și ai vrea să vă vorbesc despre ei.

Calmul - înainte de toate

etajamentul cosmonauți nu s-a format într-o singură zi. Unii au venit mai devreme, alții mai tîrziu. Făcăm cunoștință pe rînd, cu fiecare și primul lucru pe care l-am observat a fost cit de diferiți sîntem.

Am sosit din regimente și escadrelle diferite, originarii de pe Volga, din stepe, siberieni și din tinuturile mun-toase, locuitori ai capitalei și ai sa-telor întinșului pămînt sovietic. Comu-niști, candidați de partid, cosmo-moliști, fii de țărani și muncitori, fii ai intelectualilor din oraș și sat. Avem între noi un elev al unei clase de copii, rămas orfan după război; sîntem oameni cu experiență și pînă a intra în aviație mulți s-au îndelencit cu agricultura, cu munca în uzine, în institute de învățămînt superior și în școli tehnice. Dar fiecare dintre noi a trecut prin unitățile de pionieri, prin școala noștră, prin colectivul școlilor de zbor, prin escadrelle și cosmosol.

Un alt cosmonaut are calități nu mai puțin remarcabile. Extrem de cald, prietenul nostru își împărtășește cu plăcere cunoștințele în orice do-meniu și-l pune întrebare. Galeria portretelor prietenilor mei ar putea fi continuată, dar știu că o vor face mai bine decît mine ziaristi și scri-torii.

Lumea va afla noi nume de cosmonauți; vor deveni celebre numele creatorilor de nave cosmice. Nu-mi numesc prietenii cosmonauți pentru că, înainte de toate, le este necesară liniștea pentru o muncă pregătitoare grea înainte zborurilor în cosmos. Oare îi vor lăsa în pace ziaristi, o-dată deveniți cunoscuți? Din ace-lași motiv nici nu-l numesc pe cosmo-nautul 3. Dar lumea va auzi despre el.

Calmul înainte de toate! Același calm cu care așteptam primul raid spre stele, neștiind încă cine va fi primul. Cel ales a fost Iurii Gagarin, omul a cărui voință și energie sînt exemplare pentru cei ce visează să servească patriei, științei, omenirii.

Există ceva simbolic în biografia sa - particică din biografia întregii noastre țări. Fiu de țărăn, care a îndurat grozăvia ocupației fasciste. Elev al școlii tehnice, muncitor, student, elev al unui club aeronautic, aviator. Acest drum l-au străbătut mil de tineri ca Iuri. Este drumul generației noastre care alegea aviația sau flota, și în cîpele ariei „emoții tero-ri” n-am cunoscut teama, pentru că am știut ce ne așteaptă. Și tot ce am făcut pînă acum, a venit firesc, de-curgînd din înțelegerea datoriei și a dorinței cinstite de a nu fi ultimul. A apărut necesitatea obligată de a-ți supune interesele tale intereselor unei cauze. Asta o pricepem, deși încă intuitiv, pe vremea pionieriei mele și a participării la grupul de timuroviști. La același lucru m-am gîndit cînd am depus cererea de primire în cosmosol. Cosmosolul m-a ajutat să înțeleg solidaritatea celor care stau în aceeași colană... În sîrșit, titlul de candidat de partid. De-venind membru al Partidului Comu-nist, făcăm parte din detașamentul compatrioților mei gata oricînd să întîmpine primii orice primejdii.

In rominește de CRISTINA LUCIAN (Va urma)

Șaptesprezece zori în cosmos

unde se menține o temperatură ex-trem de ridicată. - Amîniți-vă de cuvintele lui Su-ovorov, - ne spuse constructorul șef, - Dacă e greu la antrenament, e mai ușor în luptă. Cînd nava se va în-toarce din cosmos pe Pămînt, zise el, și va intra cu viteză gigantică în straturile atmosferei, bordurile sale vor atinge cîteva mii de grade. În exterior nava va fi o sferă de foc în-dreptindu-se grabit spre Pămînt. Sînt liniștiți în ce privește învelșul termic al navei. El nu se va topi, nu va arde, nu va lăsa să pătrîndă această tem-peratură în cabină. Dar... cosmonautul trebuie să fie gata pentru orice...

Complicatului zbor cosmic. Toți ne străduim să educăm în noi această calitate, dar întrucîmparea e mi se pare a fi dublă mersa.

E un aviator experimental. În timpul unui zbor de antrenament a fost nevoit să facă o aterizare for-țată cu un bombardier cu reacție. A venit cu el „pe burta”, în afara aero-dromului și totuși a rămas viu și ne-vătămat; și a salvat și mașina. Un caz extrem de rar...

- Cum ai făcut atunci? - l-am întrebă noi, aflînd întîmplarea. - Ce te-a ajutat? - Calm - înainte de toate, răs-punsul e simplu.

- Nu vrea să spună, face pe „gro-zăvul”, am hotărîi noi, dar cînd începu examenele, ne-am convins că prietenul nostru n-are de gînd să facă pe grozavul. - Cum veți acționa, dacă în zborul cosmic se va defecta acest sistem al navei? - lîntrebă examinatorul, a-rătînd pe schemă un agregat esențial. - Calm înainte de toate... Cineva pufni. Examinatorul, se pare, era gata să se revolte, cînd urmă răspunsul corect și sigur. - El dar dacă se defectează asta? - întrebă iarși profesorul și se a-plecă înainte cu tot corpul. Răspunsul începu la fel: Calm înainte de toate... Și abia apoi, cos-monautul raportă amănunțit ce ar în-terprinde într-un astfel de caz...

Șaptesprezece zori în cosmos

ontainerul este închis ermetic. Undeva, abia auzit, funcționează elec-tromotorul; coborâș li-ftul cu ultimii camarazi... Peste cîteva clipe aud cum se îndepărtează platforma de sustine-re. Ceste cosmodrom a coborît probabil liniș-ten, ca și în racheta mea de altfel și poate că, tot ca în ziua aceea, țirite coșoși în stepă... Disting la radio vo-cea constructorului șef: - Cum te simți? - Mînună!

Dar el știu totul mult mai bine decît mine! Ei studiază atent datele comunicate de aparate, îmi ascultă pulsul, îmi cunosc tensiunea arterială. Repet fără să vreau „Mînună!”.

- Cum îți mai e, Gherman? - Sînt prietenii mei - rid, glumesc, într-un cuvînt mă distrează. - Să-ți punem muzică? - Întrebă cineva. Ce vrei să ascuți? - Puneți ce vreți, și auzi „Te lu-besc, viață!”

Stop! Muzica nu se mai aude. Vo-cile au dispărut, răsună prima coman-dă. Acum doctorul mă întrebă cum mă simt, dar probabil o face din iner-ție, pentru că știe că, la mine, totul e în ordine. Mă uit la ceas: pînă la lansare mai sînt cîteva minute. Cer-țetez iarși cabina - acum asta e cea mea, cetatea mea... Dar ce simt? Teamă? În toată viața mea conștientă, în timpul primelor starturi cu parașu-ța, și în cîpele ariei „emoții tero-ri” n-am cunoscut teama, pentru că am știut ce ne așteaptă. Și tot ce am făcut pînă acum, a venit firesc, de-curgînd din înțelegerea datoriei și a dorinței cinstite de a nu fi ultimul. A apărut necesitatea obligată de a-ți supune interesele tale intereselor unei cauze. Asta o pricepem, deși încă intuitiv, pe vremea pionieriei mele și a participării la grupul de timuroviști. La același lucru m-am gîndit cînd am depus cererea de primire în cosmosol. Cosmosolul m-a ajutat să înțeleg solidaritatea celor care stau în aceeași colană... În sîrșit, titlul de candidat de partid. De-venind membru al Partidului Comu-nist, făcăm parte din detașamentul compatrioților mei gata oricînd să întîmpine primii orice primejdii.

In rominește de CRISTINA LUCIAN (Va urma)

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

... Au trecut aproape patru luni și iată că spre rampa de lansare a sosit iarși autobuzul nostru verde.

Șaptesprezece zori în cosmos

ontainerul este închis ermetic. Undeva, abia auzit, funcționează elec-tromotorul; coborâș li-ftul cu ultimii camarazi... Peste cîteva clipe aud cum se îndepărtează platforma de sustine-re. Ceste cosmodrom a coborît probabil liniș-ten, ca și în racheta mea de altfel și poate că, tot ca în ziua aceea, țirite coșoși în stepă... Disting la radio vo-cea constructorului șef: - Cum te simți? - Mînună!

Dar el știu totul mult mai bine decît mine! Ei studiază atent datele comunicate de aparate, îmi ascultă pulsul, îmi cunosc tensiunea arterială. Repet fără să vreau „Mînună!”.

- Cum îți mai e, Gherman? - Sînt prietenii mei - rid, glumesc, într-un cuvînt mă distrează. - Să-ți punem muzică? - Întrebă cineva. Ce vrei să ascuți? - Puneți ce vreți, și auzi „Te lu-besc, viață!”

Stop! Muzica nu se mai aude. Vo-cile au dispărut, răsună prima coman-dă. Acum doctorul mă întrebă cum mă simt, dar probabil o face din iner-ție, pentru că știe că, la mine, totul e în ordine. Mă uit la ceas: pînă la lansare mai sînt cîteva minute. Cer-țetez iarși cabina - acum asta e cea mea, cetatea mea... Dar ce simt? Teamă? În toată viața mea conștientă, în timpul primelor starturi cu parașu-ța, și în cîpele ariei „emoții tero-ri” n-am cunoscut teama, pentru că am știut ce ne așteaptă. Și tot ce am făcut pînă acum, a venit firesc, de-curgînd din înțelegerea datoriei și a dorinței cinstite de a nu fi ultimul. A apărut necesitatea obligată de a-ți supune interesele tale intereselor unei cauze. Asta o pricepem, deși încă intuitiv, pe vremea pionieriei mele și a participării la grupul de timuroviști. La același lucru m-am gîndit cînd am depus cererea de primire în cosmosol. Cosmosolul m-a ajutat să înțeleg solidaritatea celor care stau în aceeași colană... În sîrșit, titlul de candidat de partid. De-venind membru al Partidului Comu-nist, făcăm parte din detașamentul compatrioților mei gata oricînd să întîmpine primii orice primejdii.

In rominește de CRISTINA LUCIAN (Va urma)

Șaptesprezece zori în cosmos

unde se menține o temperatură ex-trem de ridicată. - Amîniți-vă de cuvintele lui Su-ovorov, - ne spuse constructorul șef, - Dacă e greu la antrenament, e mai ușor în luptă. Cînd nava se va în-toarce din cosmos pe Pămînt, zise el, și va intra cu viteză gigantică în straturile atmosferei, bordurile sale vor atinge cîteva mii de grade. În exterior nava va fi o sferă de foc în-dreptindu-se grabit spre Pămînt. Sînt liniștiți în ce privește învelșul termic al navei. El nu se va topi, nu va arde, nu va lăsa să pătrîndă această tem-peratură în cabină. Dar... cosmonautul trebuie să fie gata pentru orice...

Complicatului zbor cosmic. Toți ne străduim să educăm în noi această calitate, dar întrucîmparea e mi se pare a fi dublă mersa.

E un aviator experimental. În timpul unui zbor de antrenament a fost nevoit să facă o aterizare for-țată cu un bombardier cu reacție. A venit cu el „pe burta”, în afara aero-dromului și totuși a rămas viu și ne-vătămat; și a salvat și mașina. Un caz extrem de rar...

- Cum ai făcut atunci? - l-am întrebă noi, aflînd întîmplarea. - Ce te-a ajutat? - Calm - înainte de toate, răs-punsul e simplu.

- Nu vrea să spună, face pe „gro-zăvul”, am hotărîi noi, dar cînd începu examenele, ne-am convins că prietenul nostru n-are de gînd să facă pe grozavul. - Cum veți acționa, dacă în zborul cosmic se va defecta acest sistem al navei? - lîntrebă examinatorul, a-rătînd pe schemă un agregat esențial. - Calm înainte de toate... Cineva pufni. Examinatorul, se pare, era gata să se revolte, cînd urmă răspunsul corect și sigur. - El dar dacă se defectează asta? - întrebă iarși profesorul și se a-plecă înainte cu tot corpul. Răspunsul începu la fel: Calm înainte de toate... Și abia apoi, cos-monautul raportă amănunțit ce ar în-terprinde într-un astfel de caz...

Am fost numit dublura Primului. La 12 aprilie 1961 am sosit odată cu Iurii pe cosmodrom. Cu o jumătate de oră înainte lansării navei „Vos-tok-1” am dat jos casca, costumul și odată cu ceilalți cosmonauți, părășii cu vreo 3 kilometri rampa de lansare, ca să pot observa primul zbor al o-mului în cosmos.

CONFERINȚA PE ȚARA

Discuții

Irimie Străuț

In cuvintul său, tovarășul Irimie Străuț a arătat printre altele: Citiții noii Hunedoare iubesc și simțea munca scriitorilor, de aceea și sint alți de exigenți. La constatarea avute pe marginea romanului „Oleul” de exemplu, scriitorul s-a cam supărat când, competența unor critici pe care i-a respectat chiar și „Gazeta literară”, simplii jurnaliști și oclari l-au dojenit pe autor pentru modulitatea în versuri, forțată, în care și-a conceput personajele.

Referindu-se la limbajul folosit de unii critici, tov. I. Străuț a criticat pe-acea care face un fel de echilibrată a cuvintului, spus cap la cap, într-un lanț care cu cit e mai lung și contorsional, cu altă vrea să pară mai savant și mai fără apăr. Cine face fraza mai lungă, mai cu zeci de sensuri, acela-i echilibratul. Fîndea, după cum se poate vedea urmînd unele rubrici din gazetele literare, unii critici, nu se știu prin ce împrejurări, mai consideră că odată puși în fața unei cărți noi, mai ales dacă e a unui începător, trebuie neapărat s-o facă praf ori s-o ridice de la început pe piedestalul de bronz.

Ca reporter la zărele din Valea Jiului, Hunedoara și Deva, oriunde am stat de vorbă cu un editor de carte, n-am auzit să se fi plîns alii de forma în care era scrisă această, cit de conținut, interesindu-l dacă opera l-a ajutat sau nu, dacă i-a răspuns la vreo întrebare de viață sau ba. De aceea, cred că foarte bine au vorbit tovarășii care au subliniat rămirile în urmă ale criticilor literare — oricît s-ar supăra tovarășul Paul Georgescu,

Pop Simion

Scriitorii tineri se bucură pe deplin de atenția Conferinței pe țară, în-cărunte multora dintre ei fost aminte în Darea de seamă a prezentei manifestări ale literaturii actuale, iar aici, în dezbateri, nu puțin scriitorii tineri aduc contribuții esențiale. Avem, așadar, toate motivele să împărțim un sentiment de satisfacție și mîndrie pentru aportul real, valoros al tineretului la zestrea comună a literaturii noastre realist-socialiste.

Dar bucuria pe care o implică o asemenea constatare, eu aș numi-o, înainte de toate, răspundere. La o sumară analiză vedem că acești scriitori tineri care au fost în discuție au un număr de membrii brigăzii a pierdut examenul de matematică, iar tovarășii lui de muncă — toți studenți — îl prepară.

La o schemă petrolieră din Oltenia, a eșuat o festivitate de premiere, un muncitor a refuzat titlul de „cel mai bun podar” și cuvanta recompensă a-

bănească pe motiv că inginerul sef e subiectiv, îl pînăsește într-o oarecare măsură, încît norurile nu i se cuvîin lui în primul rînd, ci altui sondor.

Acesta sînt întîmplări pe care le-am cunoscut, umblînd printre oameni, zvonul lor îl gîbesc în propunerea solidității ale unei brigăzi de muncă socialistă, membrii căreia își impun să muncească, să trăiască și să învețe în chip comunist; în muncă instructorului teritorial de partid, care trebuie să răspundă prompt și inspirat la toate problemele pe care le ridică practica socialistă de la „A” la „Z”; în felul de a judeca al muncitorilor-șefilor care, din de artele îndrăgim să se pună co-critica noștră trece nu o dată zvonul că a rămas în urmă, că nu s-a făcut nici o chestiune chestiune, sare a săgețe, în cele din urmă, la bucuria învinsului. Așa cite scriitorii trebuie să se identifice în așa măsură cu oamenii învinsului, eroii operelor sale, încît să se identifice, în situațiile acestea, să devină ale sale însuși.

Și acest lucru este posibil numai prim-o strălucire și conștientă însușire a învățămintelor marxist-leniniste, filosofice noastre despre lume, prim-o înțelegere adevărată a problemelor de estetică marxistă.

Tinerii sînt entuziaști și perseverenți în a avea o bună legătură cu viața populară. Le este însă deficitară toamă capacitatea de a încadra fenomenele observate în ansamblul vieții sociale, de a descifra aceste semnificații largi, care nu întotdeauna pot fi observate la prima vedere, ori, altele, sînt greu previzibile.

Este deosebit de gravă implicația practică, hipertrofierea spontanității talentului, în detrimentul conștiinței bazale pe un sistem de gîndire filosofic. De altfel acesta este și cazul de bătaie al ideologilor burghezi contemporani, prin care se încearcă, în fel și chip, să-l rupă pe artist de concepția despre lume, de gîndire, pînă la toate succesele artei exclusiv pe seama manifestărilor spontane ale talentului.

În această lumină, capătul o importanță excepțională pentru noi orizontul de idei al creatorului, capacitatea de a descifra sensurile adevărate ale faptelor contemporane, de a înțelegere perspective reale pe baza traderei oterile de dinamica socialistă.

După ce a subliniat necesitatea însușirii de către tinerii scriitori a cit mai multe cunoștințe de cultură generală, Pop Simion a combătut anumite manifestări nesăbuite ale unor tineri scriitori.

Marosi Péter

Referindu-se la problemele traducerilor din limba română în limba maghiară și din maghiară în română, tovarășul Marosi Péter a relevat un număr de realizări semnificative.

Rezultatele cantitative ale activității de traducere sînt într-adevăr impunătoare și ele au sporit în mod considerabil în anul dintre primul nostru congres și conferința noastră actuală. Știu bine că în aprecierea creației artistice indicile cantitative nu este suficient. În acești ani a crescut permanent mînaștria traducerilor și au făcut primii pași cu succes noi toarșii. E cazul să-l numesc între primii pe tovarășul Szemer Ferenc. E necesar să amintesc că experiența sa de peste trei decenii de poet este în același timp și o experiență de traducător — și în primul rînd de traducător al poeziei românești. În decurs de trei-patru ani îl datorăm lui Szemer o bogată selecție din operele poetice ale mînaștrilor Argeși și cite un volum de tălmăciri din „Alessandri și Macedonski”. Paralel cu aceasta Kiss Jenő ne-a dat traducerea maghiară a lui Bacovia și a realizat un adevărat record artistic: după peste douăzeci de încercări anterioare, datorate celor mai buni traducători maghiari, ne-a îmbogățit cu o nouă traducere a Miorței, redînd nu numai acestul, rîma, fragmente metalice ale acestui capodoperă ci și atmosfera ei, expresie a simțului artistic al poporului român. Neobositul Franyo Zoltan, care își continuă activitatea de tălmăcitor de o jumătate de veac, este prezent cu un nou volum de Eminescu, tot dînsul a tălmăcit „Sursul Hiroșimei” de Eugen Jhebeanu. Și după acest maestru, care a depășit vîrsta de șaptezeci de ani, să-l amintim pe poetul Bajor Andor, poet maturizat în anul regimului nostru, care a tradus în limba maghiară cu atîta dragoste, grijă, simpatie și competență pe To-pircianu. Enumerarea aceasta este departe de a fi completă.

Nu mă angajez să dau lista volumelor românești de traduceri din poezii și prozatori maghiari din R.P.R. A-cestă listă ar fi prea lungă.

Amintesc printre altele culegerea de nuvele noi ale lui Szabo Gyula, po-

construirea socialismului. Și cred că cele mai bune pagini din volumele de versuri ale lui Al. Andrișoiu, I. Brad, T. Utan, A. Rău, I. Horea, G. Tomozei, Violeta Zamfirescu și ale altora, respiră toamă această participare, reprezintă fructificarea unei cunoașteri pe dinăuntru a vieții acelor muncitori și țărani care în 1944 se aflu în pragul adolescenței și care s-au format în condițiile create tinereții prin strădaniile clasei muncitoare condusă de partid.

Urmăresc cu atenție evoluțiile, pe spiralele mereu mai largi ale unor talente în depășirea înfrînere, pe care le cunosc: Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Grigore Hagiș, Hora Zăușu și alții. Alții sînt anare cără pe care le scrie în persoana: fînă, evidentă, amintirea de a descifra ideile de această secunde ale omului de azi, scrierile care sînt proprii lui și numai lui, călătoria necunoscută de seama a unor modalități înalte de gîndire la surpriza de calitate. Cu așt mai mult repetați starea psihologică, în răstărea cărărilor prin viața, subiectivitatea călătorească — o garanție — o fel de tălă — a profesionalismului, lipsiri pe care le știm de la Darea de seamă și pe care cu așt noi mai înțelegem în poezie din toate corăurile țării, componenții uniașe comisi de revizire a activității poetice. Pe cine poate multă poezie devitalizează, care conștinăză caligrafic existența sâmbetăor, dar pentru care profilul metalic al macaralelor este mult mai sugestiv și permite să se toacă” mai multe semnificații decît omul care o mînuiește? Și aceasta în numele a ce? În numele poeziei de notație? Dar ce avem de notat în primul rînd în jurnalul liric dacă nu peisajul sufletec în conținutul prefăcerea al contemporanilor noștri? Atunci, în numele poeziei de idei? Mi se pare iluzorie ambiguitatea de a filozofa în numele constructorului nostru din epoca desăvîrșirii socialismului, în absența unei corozității văi pentru tot ce reprezintă universul său spiritual. Și este aora posibilă satisfacerea acestei dorințe de cunoaștere numai cu prilejul ocaziona-

Nicolae Țațomir

In cuvintul său Nicolae Țațomir a dezbătut unele probleme ale criticii și poeziei arătînd că dezvoltarea acestor genuri a fost unora stîndinată de amploarea pe care au luat-o în mod artificial discuțiile sterile purtate în jurul unor false probleme ca: vers clasic sau vers „liber-ale”, demarșul „realist-ale” etc.

N. Țațomir a combătut alit stilul bombastic desuet cit și lipsa de claritate care mai apar în unele poezii, arătînd că poezia adevărată, inspirată din realitățile contemporane socialiste adoptă o formă adecvată capabilă să pună în valoare sensurile majore ale actualității. Cînd claritatea autentică e acuzată de simplism, a precizat N. Țațomir, sînt pentru transparentele geometrice ale tuturor cristalelor. Poezie cerebrală, apreciată ca atare la un

Vladimir Ciocov

Cărțile scrise în limbile minorităților naționale din țara noastră contribuie și ele la dezvoltarea armonioasă a omului nou, slujind desăvîrșirea socialismului și crearea condițiilor pentru trecerea treptată la comunism.

Inițierea revistei „Novi Jivot” a constituit pentru noi un ajutor de nețăgădit.

În paginile revistei apar poezii, schițe, nuvele, articole ale scriitorilor din limbă sîrbă Svetomir Račov, Lazar Ilie, Bojidar Kerempin, Cezmir Gionca, Ziva Popovici, Neboisa Popovici și alții, ca și traducerea lucrărilor literare ale scriitorilor romîni contemporani. Au apărut de asemenea volume de poezii, de povestiri și nuvele, toate inspirate din viața noastră noi. Nu vreau să fac un raport despre cărțile scrise în limba sîrbă, deși am scotit necorespons să arăt unele realizări ale noastre.

Deoarece însă de noi automatulămirea. Trebuie să depunem încă multe eforturi pentru a putea ține pasul cu întregul front al literaturii din țara noastră. Proza noastră, deși are reale succese, încă nu face față cerințelor crescînde de oglindire a noului. În multe schițe și povestiri se mai vorbește de liniștirea gospodăriei colective, deși așazi ele au și ajuns milionare. Despre întărirea lor economică și organizatorică scriitorii noștri vorbesc prea puțin. E drept că în unele reportaje aceasta s-a făcut, dar noi

lelor „întîlniri cu cititorii”? Categorie, dar aici nu este nimic ireparabil, niciodată nu este prea tîrziu pentru a le pune în acord cu viața.

Dintre toate posibilitățile, vreau să relev pe acelea pe care le oferă mînaștrii cadrul preseii cotidiere, mai exact răspunsul la societățile acestea. Pentru nimeni nu este un secret nominal mare de prozatori, dintre cei mai activi și mai talentați, care au crescut din rîndurile reporterilor. Dar nu și cu poezii tineri este aceeași situație: în orșace caz, nu cu toți. De fapt e, în primul rînd, toamă poezii sînt întotdeauna să răspundă acestei societăți, dacă vor cu adevărat să împingă pe a sîmbetătoarea. Mînaștrii pot de-pune această dorință și care să mînaștrii pentru colaboratori personalități ai organelor de presă. Mă gîndesc la fînă-șerța Albu, în creația cără călătorească prin țară însă dăruia amă a reportajelor și poeziei; mai gîndesc la Ilie Constantin a citra amintirilor am citit-o sub un lucu rezonant publicat în „Scintila”, sau la ce bună fînă-șerța a revistei notabilă al lui G. Tomozei. Adevărata mînaștrii de „Maglavici”, cu o idee simplă și pregnantă, cu notații pline de nerv, demonstrînd strîns prefăcerea din temelii a satului.

Să căuțăm, poezii ai generației lui 23 August, să dăm gîndirile pe care o avem o utilitate socială directă, nemijlocită; aceasta poate la fel de bine să fie organizarea activității culturale într-o întreprindere sau sprijinirea sistemului a muncii unei case de cultură a tineretului, prezentă activă în conducerea unui cîneuul ori în efectul unei redacții de uzină. Principala este să întărim prin toate mijloacele legăturile cu viața obștească.

Nicolae Țațomir

iluzoriu cîntar farmaceutic? Aceasta se poate scrie în adevăr, cînd vrei și unde vrei. N. Țațomir a pledat în continuare pentru o lirică avîntată, puternic afectivă.

In cuvintul său N. Țațomir s-a mai ocupat de problemele prezentării grafice a volumelor de poezii și de asemenele de unele aspecte ale poeziei satirice — care ar trebui să se bucură de o mai mare atenție din partea poezilor noștri.

Consider, a spus în încheiere vorbitorului, că la acest mozaic de constatări și doleanțe, trebuie să adaug necesitatea autenticității mesajului fiecărui poet în parte, dublată de capacitatea de a transpune artistic frumusețea realității din noi și din jurul nostru în plină transformare revoluționară, adică, toamă ce este fundamental în poezie.

Vladimir Ciocov

sîntem mult datori față de mersul impetuș al vieții noastre.

Același lucru se poate spune de altele și despre poezie. Peisajul industrial, eroismul clasei muncitoare, lupta pentru îndeplinirea sarcinilor de producție și pentru calitate trebuie să fie obiectivul inspirației într-o măsură din ce în ce mai mare, alit a poezilor cit și a prozatorilor noștri. Aceasta însă o putem face numai dacă ne vom apropia mai mult de viața din fabrică și uzină, de sâmbetătoarea socialistă.

M-am ocupat în linii mari despre poezii și proză, deoarece ele constituie principalele genuri în care se manifestă scriitorii noștri în limba sîrbă. Critica literară este în acest sector al activității literare încă la început și aici este încă mult de făcut. Lipsa unei critici mai dezvoltate, mai competente face ca scriitorii noștri să nu poată să-și dea seama de reușitele lor, de slăbiciunile lucrărilor și astfel, în destule cazuri, să bată pasul pe loc. Inițiativa Conferinței ne vor servi și în această privință a un îndreptar. Să stimulați o critică principială, combativă și competentă.

Conferința pe țară va ajuta și pe scriitorii de limbă sîrbă din patria noastră să facă un pas și mai hotărît înainte pe drumul creării unei literaturii mai bune, puse în întregime în slujba poporului, a desăvîrșirii socialismului.

Dumitru Micu

In condițiile creșterii rolului social al literaturii, care în actuala etapă este menită să devină unul din instrumentele cele mai eficiente ale transformării omului, ale fînării conștiinței comuniste, ale luptei pentru izgonirea tuturor rămășițelor lumii vechi în mentalitatea și conduita oamenilor, critica literară îl stau în față — cum cu atita claritate și într-un spirit alit cu atita claritate și într-un spirit alit de mobilizator s-a arătat în Darea de seamă — sarcini considerabile sportive. Luările de cuvînt ale criticilor la această conferință pot genera temera că bransa noastră nu va fi în măsură să se achite satisfăcător de marile ei îndaloriri. Asemenea temeri sînt, după părerea mea, fără temei. Istoria și zicea Marx — nu și poezie decît scrierii pe care le poate rezolva. Ajutată de întreaga oare scriitoricească — cum a și fost la actuala conferință — critica, făcîndu-și un scrupulos examen aut critic și pătrînzîndu-se de însemnătatea rolului pe care trebuie să-l joace, va ajunge, — sperăm — al mînaștrii riscă a nu-și îndreptă prezența în mișcarea literară

superficialitatea, descriptivismul, care, toamă, face casă bună cu impresionismul și ca atare ne tirăsc înapoi, spre critica burgheză, ce nega posibilitatea unei estetici științifice, a unor criterii stabile de apreciere. Este îndreptat acestul amintitului articol împotriva criticii: irresponsabilită, lipsite de seriozitate, ce arvile igrăscile judecării arbitrar, neargumentate, cînd apologetice, cînd nemiștoare.

În nici un caz, din chemarea la luptă împotriva spiritului apologetic nu trebuie trasă concluzia că ar trebui să serem articole căldute, nici prea-ore, nici foarte-foarte, ambigue, din care să nu se înțeleagă nimic. Ar și așa mai grosolană denaturare a indicatorilor partidului! Și toștisi, astfel de articole se pot citi, și nu numai din cînd în cînd, nu numai în cutare revistă. Pentru un cititor ce găsește aceste scrieri prezintă interes — să apăsăm pe lirici, epici, tra-gici sau critici — care dezbate cu înțelegere probleme pasionale, exprimă curajul puncte de vedere, prezintă problemele care sînt scapări ale luptei de actualitate și stilul molcosoid

Al. Șahighian

Alexandru Șahighian a expus unele probleme referitoare la dezvoltarea criticii literare.

Critica s-a obișnuit să discute unele opere scriitorului pe unele chestiuni mîruite și să vadă mai puțin ansamblul lucrării, a spus el; altelei limbaj critic este alit de incitici ilicitii scriitorului (și cititorului) nu se descurcă din hălișul cuvintelor așezate ca într-o șaradă. De multe ori apar în legătură cu unele lucrări doar scurte notații care nu folosesc orientările scriitorului, în timp ce în alte cazuri se emit pînă la suprasaturate aprecieri apologetice. Vorbitorul a accentuat asupra necesității de a se lupta cu hotărîre împotriva spiritului apologetic care se manifestă încă în critică.

In continuare, Al. Șahighian s-a referit la unele aspecte ale activității teatrale arătînd că nu întotdeauna direcția teatrelor s-a orientat asupra celor mai valoroase lucrări spre a fi reprezentate. În timp ce unele lucrări interesante ca cele semnate de V. Em. Galan, Al. I. Șlefănescu sau E. Barbu n-au fost imediat reprezentate, vād unora lumina rampei peste nesemnificative, cu un nivel artistic scăzut.

Violeta Zamfirescu

Din Darea de seamă a rezultat că poezii cu toate sursele inspirate a rămas în urmă față de mînaștrii social-economice ale oamenilor muncii din țara noastră.

Vreau să expun câteva părti în legătură cu stadiul actual al poeziei care trebuie ajutate să nu-și uieze nici un moment capacitatea ei mobilizatoare, agitatorică.

Căci în ciuda acestor cerințe vitale ale poeziei, cunoscute de noi toți, mai apar în presa noastră versuri limfatice, convenționale, plate sau ermetice. Este drept că în publicarea unor asemenea poezii e de vină nu numai poetul care s-a rupt de viață și căuță originalitatea cu orice preț, ci și unii critici literari cu „gusturi mai rafinate” care uită că nouătea în poezie poate fi apreciată numai raportată la noul din viața pe care îl exprimă.

Referindu-se în continuare la sarcinile poeziei actuale, Violeta Zamfirescu a accentuat legătura strînsă care trebuie să existe între poezii și viața populară. Documentarea scriitorului — în general și a poetului în special — trebuie privită cu multă seriozitate. Ea nu trebuie să se facă turistic, să se limiteze la înfîniri fugare cu cititorii ci printr-o participare efectivă la viața culturală a uzinelor, a satelor. Unii dintre poezii au realizat o astfel de documentare și roadele ei se sînt

Teodor Mazilu

Viața a demonstrat că îndrumarea de către partid a literaturii îl ajută pe scriitor să se apropie de temele esențiale ale realității. Îi forșele de preocupări medicare, lipsite de interes artistic. Spiritul anemic, negarea îndrumării de către partid, sînt, printre altele, și o expresie a mediocrității, a lipsei de har. Realismul socialist nu este numai expresia unei necesități istorice, el corespunde în același timp legilor inevitabile ale artei. Într-o îndrumare de partid și legie întime ale artei există o strînsă legătură.

Noi nu scriem orice fel de literatură, noi scriem o literatură revoluționară, o literatură care apără și proclamă ideile clasei muncitoare. Scriitorul revoluționar e chemat să interpreteze și să judece oamenii, sentimentele, experiențele, în lumina ideilor lor de luptă ale clasei muncitoare.

Noi nu scriem orice fel de literatură, noi scriem o literatură revoluționară, menită să contribuie la transformarea socialistă a omului și a societății. Arătînd că educarea comunistă a omului este sarcina principială a literaturii, partidul a apropiat și mai mult scriitorii de esența artei. A serie o asemenea literatură nu este numai o sarcină plină de noblete, ci și o sarcină foarte grea. Noi, scriitorii din linăa generație, învățăm de la toți marii artiști al lumii dar, în primul rînd, de la artiștii revoluționari.

In continuare, Teodor Mazilu s-a referit la necesitatea unor schimburi de opinii principale, care să nu tînă seama de simpatii și antipatii personale.

Darea de seamă prezentată de tov. Mihai Beniuc a înfînșat un tablou vast al dezvoltării literaturii noastre de la primul Congres al scriitorilor și pînă la actuala Conferință. Literatura noastră a făcut în această etapă un pas înainte, ea este tot mai cuprînzătoare, tot mai legata de năzuințele maselor.

Cu toate acestea, a spus tov. I. Grecea multitudine fenomenelor noi, caracteristice epocii noastre socialiste, nu și-a găsit întotdeauna exprimarea artistică cea mai profundă în operele scriitorilor noștri.

Printre aceste sectoare neglijate, so-cietate ca este și viața militarilor noștri.

In literatura noastră a arătat vorbitorul au apărut cărți despre militari, însă ele vorbesc despre etapa a anilor 1942-1945, cărți semnate de Eusebiu Camilar, Aurel Mihale, Laurențiu Ful-gă, Theodor Constantin, vorbind de proză, sau volume de versuri semnate de Nicolae Țăutu, Mihu Dragomir și

sînt tot alit de dezgustătoare ca atitudine apologetică, lipsită de demnitate, și ca și stilul diluțant. Combaterea apologetismului implică seriozitate, simț de răspundere, nivel științific ridicat, analiză aprofundată, la obiect.

In cele ce am scris asupra literaturii noastre de azi și de ieri, am avut și eu manifestări de apologetism, adică de rostirea unor elogi insulșicent argumentate. Printre cele ce n-au dovedit destul curaj în relevarea punctelor vulnerabile din romanul, alitfel remarcabil, „Scrieri negri”, puteam fi citit în Darea de seamă și eu. De același păcat suferă, într-o multă mai mare măsură, un articol mai vechi al meu, despre opera critică din trecut a acad. G. Călinescu. În presă, am fost invinuit, nu de mult, și pentru tendințe negativiste. Într-adevăr, în anumite cazuri am fost excesiv de sever în semnalarea unor deficiențe ale cărților analizate, poate n-am găsit tonul potrivit de comunicare a părerilor despre o lucrare sau alta.

Al. Șahighian

Totodată, Al. Șahighian s-a ocupat și de alte sarcini ale criticii arătînd că odată cu lupta împotriva spiritului apologetic critica literară trebuie să combată și manifestările dogmatice care au încercat să înăduie din circuitul literaturii unele opere de valoare.

Vreau să spun cîteva cuvînte și despre reviste. De pildă despre „Viața românească”. Cred că revista n-ar trebui să aștepte să i se prezinte lucrări, ci ar trebui să anțeneze pe scriitorii cerîndu-le lucrări după un plan stabilit în prealabil, cu teme care să acopere anumite goluri din literatură.

Am lăsat la urmă o revistă, un soi de cenzură, de care Uniunea noastră nu se preocupă și nu se folosește, deși e o revistă de literatură prin excelență. E vorba de „Revue roumaine”. Ea are rolul și posibilitatea de a populariza literatura românească peste hotare, fiindcă apare în patru limbi.

Cred că este necesar ca biroul Uniunii să ia în discuție și problema acestei reviste și să găsească mijloace potrivite de a folosi mai deplin această publicație pentru popularizarea literaturii în străinătate.

Violeta Zamfirescu

In creația lor, în întreaga lor comportare. Cred că Nicolae Șloian a vorbit foarte clar despre necesitatea participării electice la viața culturală a patriei.

Violeta Zamfirescu a vorbit apoi despre unele probleme ale poeziei de idei. Neaprecierea intensă la vîsta din care un adevărat poet își trage seva creatoare, duce la o poezie de idei livrescă, neconvingătoare, pentru faptul că ea nu exprimă o experiență afectivă a poetului. Or, rolul poeziei este toamă de a purta ideile filozofice, ideile majore, prin intermediul cuvintului sîmbetător, încercat de emoție. Ideea în poezie trebuie exprimată prin componentele ei materiale cu ajutorul unei imagini plastice, încercată de sens. Astfel se întîmplă în poeme ca „Mărul de lingă drum” de Mihai Beniuc, „Ție-ți vorbesc, Americă” de Maria Banus, sau „Sursul Hiroșimei” de Eugen Jhebeanu. Pot fi citite asemenea poezii oriunde, și înțelegă? Comunică ele idei majore? Emoționează? Plac? Eu sînt convinsă că da.

In încheiere, Violeta Zamfirescu s-a referit la rolul criticilor în dezvoltarea poeziei noastre. Critica literară este datoare să sprijine căuțirile creatoare ale poezilor și să respingă totodată tendințele formaliste, obscuritiste, evaziionismul care se mai manifestă unora în poezia noastră.

Teodor Mazilu

ideilor lor de luptă ale clasei muncitoare.

Noi nu scriem orice fel de literatură, noi scriem o literatură revoluționară, menită să contribuie la transformarea socialistă a omului și a societății. Arătînd că educarea comunistă a omului este sarcina principială a literaturii, partidul a apropiat și mai mult scriitorii de esența artei. A serie o asemenea literatură nu este numai o sarcină plină de noblete, ci și o sarcină foarte grea. Noi, scriitorii din linăa generație, învățăm de la toți marii artiști al lumii dar, în primul rînd, de la artiștii revoluționari.

In continuare, Teodor Mazilu s-a referit la necesitatea unor schimburi de opinii principale, care să nu tînă seama de simpatii și antipatii personale.

Ștefan Iureș

As dori să mă refer și eu la un astfel din problemele centrale ale conferinței noastre — și anume la căile care ne stau la îndemînă spre o cunoaștere mai aprofundată a vieții, spre oglindirea mai fidelă și mai profundă a fenomenelor din realitatea noastră socialistă, cu un accent deosebit pe poezii din generația din care fac parte și pentru cei mai tineri.

Considerînd ansamblul frontului nostru poetic, critica literară, în concordanță de bună seamă cu opinia cititorilor iubitori de poezie, remarcă ponderea însemnată pe care o capătă, pe an ce trece, contingentul celor a-

lăc aparține în viața literară a avut loc în ultimii 10-12 ani. După cum aprecia și referatul, afirmarea celor care au luat cunoștință de sine și de cunoaștere mai aprofundată a vieții, spre oglindirea mai fidelă și mai profundă a fenomenelor din realitatea noastră socialistă, cu un accent deosebit pe poezii din generația din care fac parte și pentru cei mai tineri.

Considerînd ansamblul frontului nostru poetic, critica literară, în concordanță de bună seamă cu opinia cititorilor iubitori de poezie, remarcă ponderea însemnată pe care o capătă, pe an ce trece, contingentul celor a-

Ștefan Iureș

Este, deci, mai mult ca oricînd necesară o amplă confruntare de opinii asupra actualului documentar scriitoricesc, asupra modurilor variate de cunoaștere a realității.

Configurația exactă a momentului istoric pe care îl trăim o dau marile acțiuni inițiate și conduse de partid, care antrenază, valorifică energiile inepuizabile ale poporului. Alitla timp cit scriitorii se alit în furtunoasă lor desfășurare, ochi treaz și urechi a-

ASCURTORI

elii. Zăgrăvirea vieții militarilor nu trebuie să se rezume însă numai la această etapă.

Viața de ieri a militarilor nu poate fi comparată cu cea de azi, și această viață nouă scriitorii au datorat să o oglindăscă în opere literare.

În continuaretov, Ion Grecea s-a referit la unele probleme ale criticii literare. Unele articole de critică nu tratează cele mai importante probleme ale criticii, se mărginesc în a discuta lucruri nesemnificative, lipsite de interes. Eu vreau să învăț din îndrumarea criticii. N-am putut însă învăța nimic din articolul lui I. Lungu publicat în „Tri-

buna" care, pe trei coloane, reliefa numai lipsurile minore ale cărții mele. De obicei într-un articol critică respectiv se anunță inițial foarte combativ, foarte erudit și gata să discute probleme importante. Așa după cum spunea și Al. Oprea vorbind despre Paul Georgescu „se anunță foarte combativ, plin de argumente și apoi face o piruetă și dispare fără să atace problemele propuse a le discuta".

În încheiere Ion Grecea a subliniat importanța pe care o are pentru scriitor confruntarea operii cu opinile cititorilor săi.

Nicolae Velea

Referindu-se la problema cunoașterii vieții, N. Velea a spus: Susțin punctul de vedere că documentarea este una din formele acestei cunoașteri, dar nu singura. O altă sursă este, cred, viața fiecăruia, cu condiția ca ea, această viață, să aibă temperatura subiectivă și a eroilor fundamentali. Și cum noi scriem despre fătura socialismului, iar eroii sint comuniștii, viața noastră trebuie să aibă voltajul timpului nostru și să cuprindă preocupările eroilor noștri.

S-a spus că noi, cei mai tineri, formați în condițiile socialismului, avem un unghi dinăuntru al realității lor socialiste. Tovarășul Titus Popovici remarcă dispariția fazei de „apropiere”. Prin dispariția fazei de apropiere înțelegem, cred, faptul că alți noi eiti și generațiile dinaintea sau mai puțin dinaintea noastră se contopesc de-a dreptul cu timpul și oamenii în mijlocul cărora trăiesc, trăim și scriem.

Cred că cea mai adevărată formă de documentare este aceea în care la faptele, la cifrele sau la imaginile pe care le comunicăm, am participat noi însine.

Am făcut parte, timp de o lună și jumătate, dintr-o brigadă. Și așa vrea să pomenească un fapt care, cred, debăște deosebirea dintre o documentare obișnuită și una în care a intervenit participarea activă la viața obiectivă din locul respectiv. Am sosit la un moment dat, într-un sat din nordul Olteniei. Aici totul era exce-

lent. Satul era complet colectivizat, colectivizii își construiseră niște case mari, lungi, foarte frumoase.

Într-o documentare obișnuită aș fi vorbit cu oțiva colectivizii, i-aș fi întrebat cum au câștigat, ei mi-ar fi răspuns, i-aș fi întrebat cum, ei mi-ar fi răspuns, aș fi vizitat cineva din aceste case noi și pe urmă aș fi scris un reportaj entuziast.

Dar trebuind să rămânem mai mult timp în comună, i-am rugat pe oamenii să ne primescă să dormim în case. N-au vrut. Și știți de ce n-au vrut? Ei n-au vrut pentru că nici ei nu dormiseră niciodată în ele. Aveau în case odăi cu studii, cu covorașe pe jos, cu covorașe pe pereți, cu perdele de mătase, dar ei nu intrau în ele decât ca să le scuture sau ca să le aerisească și de dormit dormeau în „casa veche” aflată în fundul curții.

În satul acela existase un moșier care avusese o casă. Colectivizii după ce se îmbogățiseră își ridicaseră fiecare câte o casă care semăna cu cea a moșierului. A trebuit să stăm acolo peste o săptămână, ca să-i înduplecăm pe cei mai mulți — nu pe toți — să se mute din casa veche în casa nouă. Să-i învățăm să trăiască.

Paput acesta ar putea ilustra eficacitatea documentării înțelegând ca participare la viață. În încheiere, N. Velea a subliniat înțelese condiții de viață și de creație pe care socialismul le oferă tinerilor scriitori.

Camil Baltazar

În cuvântul său, Camil Baltazar a accentuat asupra necesității unui spirit combativ indicat în articolele de critică literară.

Acest spirit combativ nu se remarcă în cuvintele tovarășului Silviu Iosifescu care ar fi trebuit să spună una scuză solemnă către comisia de critică a Uniunii Scriitorilor. Participanții la Conferință au regretat de asemenea faptul că un critic cunoscut ca Paul Georgescu nu s-a pregătit temeinic pentru acest important eveniment.

Referindu-se la caracterul publicistic al criticii, tovarășul Camil Baltazar a arătat necesitatea scrierii articolelor contemporane.

Critica ca Vera Calin, Mihal Păroșanu, Valeriu Ripșanu și alții, ar trebui să exprime în fața preocupărilor lor opera aște unui scriitor în întregime.

În continuare, Camil Baltazar a criticat unele lucruri existente în romanul „Gaborcu — Magazin universel”

Ioana Postelnicu

În cuvântul său, Ioana Postelnicu a arătat că în ceea ce privește tematica, temerii scriitorii se îndreaptă în cea mai mare parte a lor către contemporaneitate.

Dar și scriitorii muncii au realizat lucruri deosebite contemporaneitate. Apreciește că eu am de care un scriitor trebuie să fie mare înțeles, de jargonismul vieții noi, de artele prefăcătoare revoluționare care se deslășoară sub ochii lor. Obligăția de a scrie despre contemporaneitate și-au spus-o și ei.

Este necesar să plece și scriitorii

ca și lipsa de spirit autocritic pe care au dorit-o în cuvântul lor vorbitor ca Eugen Barbu sau N. Stolan. Așadar din urmă ar fi trebuit să se comece în luarea sa de cuvânt și de activitatea redacției în care lucrează.

Tovarășul Camil Baltazar a subliniat, de asemenea, necesitatea unei cunoașteri aprofundate a vieții de către scriitorii, cunoaștere care trebuie să se facă evidentă în creație. El s-a referit în mod critic la poezii ca A. E. Bacovschi sau Aurora Cornu care nu dăpau eforturi suficiente în oglindirea mai profundă a aspectelor majore ale vieții contemporane.

În încheiere cuvântului său, tovarășul Camil Baltazar a discutat despre activitatea organizatorică a Uniunii Scriitorilor arătând că noua comitet va trebui să se preocupe într-o măsură și mai mare de activitatea scriitorilor de creație, de felul cum scriitorii participă la îndeplinirea sarcinilor obștești care le revin, de ridicarea nivelului ideologic.

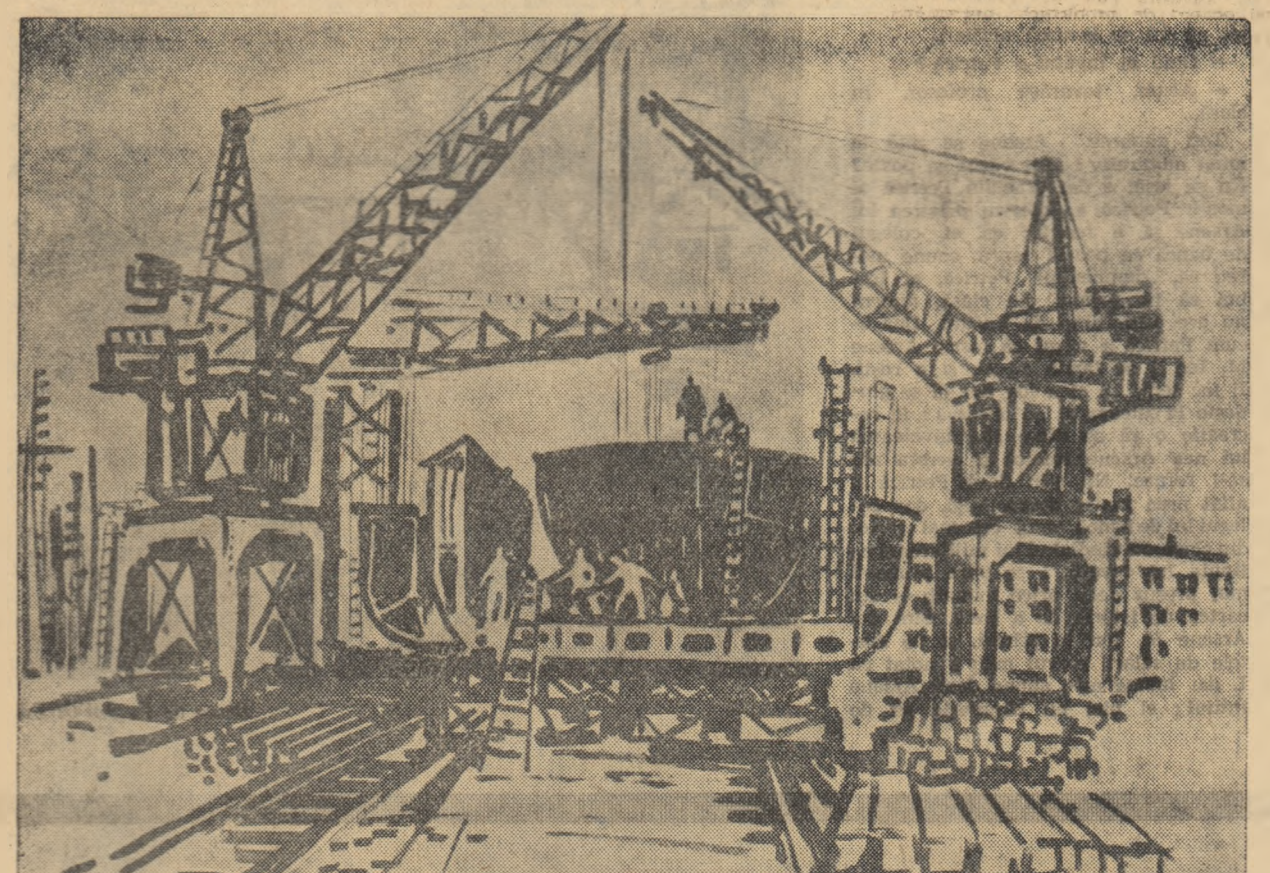
Aurel Mihale

Perioada care a urmat după Congresul Scriitorilor din 1956 se caracterizează în primul rând prin noi și însemnate succese ale întregului nostru front literar.

An de an au apărut noi și valoroase lucrări literare, legate fie de lupta din trecut a partidului și popoului nostru, fie de viața de astăzi a constructorilor noii societăți. Au fost acoperite însem-

nate goluri tematice, a crescut nivelul ideologic și literar al cărților apărute. Realismul socialist a înregistrat victorii hotărâtoare, în cadrul unei susținute lupte ideologice, caracterizată prin atitudine noastră fermă și consecventă împotriva tendințelor estetizante sau liberaliste, a manifestărilor de esență revisionistă sau dogmatică, împotriva obiectivismului burghez, a tendințelor

matari în echipe la țară, și în uzine, să beneficiem și noi de documentarea alt de valoroasă ca aceea despre care a vorbit poezii N. Stolan. În încheiere, Ioana Postelnicu a subliniat necesitatea cunoașterii vieții. Astăzi crește exigența față de cele ce lăsam în urma noastră popoului, oglindă a unui răstimp istoric bogat în fapte mărețe, ce trebuie cunoscut de cei ce vor veni după noi, scrise în forma cea mai aleasă și în conținutul cel mai aproape de adevăr și realitate.

CONSTANTIN PLĂCINTĂ

„Santerul naval—Galati”

Critica și literatura de actualitate

(Urmare din pag. 1)

probleme de formare a omului nou, a conștiinței socialiste, dacă va fi să privească dezvoltarea creației nu numai din punctul de vedere al criteriilor artei: dar și din punctul de vedere al eticii.

Ar trebui să reținem din articolele publicate că ei scapă de bine probleme economice, sociale, și participă cu trup și suflet la înfăptuirea politicii țării și a partidului, că este informat asupra direcțiilor date semnificative din dezvoltarea construcției socialiste, că are oare și o cunoaștere sistematică și aprofundată a realității. La redacții, unde lucrează majoritatea criticilor tineri, sînt necesare măsuri organizatorice, care să permită depășirea pe un timp mai îndelungat în diversele șantiere de construcții.

De înțineria caracterului publicistic în critică depinde și sporierea combativității ei. Cu privire la atitudine critică față de literatura de actualitate ar fi util un schimb larg

de opinii. Înfruntarea de părerii, de poziții principiale, clarifică aspecte de creație, ajută la orientarea literaturii în direcții esențiale.

Merită semnalat în această ordine de idei articolul „Probleme ale criticii și ale criticilor literari” de Horia Bratu („Vieți românească”, nr. 12). Sint rezolvate aici în mod judicios câteva trișturi semnificative ale literaturii de actualitate. Se menține totuși impetivă că autorul articolului oscilează între extreme, făcînd concesii unor puncte de vedere diferite în critică, fără o delimitare netă.

În vederea continuării discuției trebuie elucidate și alte păreri, exprimate în articolele unor critici. Este eronată concepția că promovarea literaturii de actualitate presupune înțelegerea analizei apăsătoare de creație în- pte de complicități și ritual operativ. Nu și se pare realitatea reacția acelor scriitori, care se simt răpiți și în critică se discută despre modalități de construcție, despre faptele, acestea este o tradiție purtată și criticilor. O dorință și creșterii calității ei. Repetăm că este înaltă tendința de a îndrepta la critică aceste dezbateri pe o linie dezbătută, îngrădit, în afara conștiinței ideologice și în dauna preocupărilor fundamentale de a cerea literatura în lămină problemelor vieții. Problemele dezvoltării literaturii de actualitate sînt multiple și complexe. Subliniind importanța acestor probleme, socotim că rîndurile de mai sus necesită o revenire într-un articol viitor.

S. DAMIAN

Poezie majoră și poezie minoră

(Urmare din pag. 1)

istorică pe care-o străbătem). Creația literară a dobîndit, în anii noștri, numeroase succese și operele cele mai semnificative ale poezilor din toate generațiile au obținut prețurile oamenilor muncii, cărora li se adresează. Nu putem trece însă peste existența unor producții lirice minore, artificiale care vîdeșc, în ultimă instanță, o slăbire a legăturii cu viața, dar care pînă acum au fost în bună măsură neglijate de critica literară. Creden — în general, stilul minor, manierismul prozaic dintr-o subapreciere a rolului preponderant pe care trebuie să-l aibă conștientul în dialectica procesului de creație. Există la unii poezii o „fascinație” de imagini „frumoase” (acea „colofonie” de care vorbea Camil Petrescu), o umire în fața posibilităților de a combina cuvintele superioare „în sine” — și, într-un asemenea caz, se produce chiar dacă nu fosti „apropiere” o interperiere a raporturilor care există între mijloace și scop: rîndurile devin scop. Unele expresii formaliste ale literaturii decedente, chiar dacă nu sînt imitate direct sau indirect repetate ceea ce, într-o omdie obiectivă, ca efect, e echivalent în ciuda unor străluciri de detaliu o operă care intruzivă o stare străduție, este minoră. Lipsește orice coerență permanentă, stimulată cu scopul de a fi făcut pe stînga literă și pe dreapta în căutarea inspirației și în expresia expresia interioară, etimetică. Actualitatea rămîne un „cald” pentru niște exerciții metrice, aliorii ea este pîrdită și cu liric (sau eroul liric) se refugiază într-un trecut nebulos, cu oarece de legendă, sau se confundă permanent cu o atmosferă atemporală. Pe unii poezii — înzestrati de către ea cu talent individual — li sînt rădăcinile poeziei singulare. (A. E. Bacovschi aduce un elogiu convingător, într-un poem publicat în „Gazeta literară”). O altă formă pe care o ia poezia minoră este cea didactică — realizată tot în fațetele într-o manieră literară statică, rîndurile se culcă de carte postald înzestrată. Poze plene parădaxală a formelor de tradiție sumarietate. Într-o operă apăsătoare, se combină și o poezie cu pretenții de a fi „modernă” (cau era oă promovată în deceniile de vorbă „Stoica” cîndodată și de alte publicisții, printre care „Gazeta literară”) spre uneori ca tradiționalitate sau didactică, o poezie etimetică (justificată-se din perspectiva conștiinței, maxime a expresiei, erud și realizare a „legăturii lirice”) și se odă în vagi lezări simbolice, radical demodate. Lipsește căutările într-o ordine formală (arînd drept consecință o neglijare a contribuției contemporane, ne pare a se manifesta pe două direcții principale: pe de o parte, pe direcția pe care am numit-o stilistică (caligrafia imagistică, joc metaforic), pe de altă parte, pe direcția unei false terarhizări poetice a realității, într-o perspectivă etimetică. După cum spunem însă, ele se împletesc adeseori și distincția făcută, desi are un suport real, trebuie luată mai mult ca aproximație metodologică. Dar să explicăm mai clar cele enunțate:

În sensul exercitiului stilistic, se constată — și nu numai la tineri, ci și la unii poezii maturi, cu o activitate în ansamblu valoroasă — o înclinare spre explorarea unilaterală a anumitor resurse asociative ale limbajului. Se pot obține unori combinații izbitoare, dar care „în sine” sînt totdeauna sterile, fără ecou. Nu există expresivitate pură, o metaforă e bună numai atunci cînd comunică o atitudine, cînd revelează un aspect inedit al realului, deținînd o altitudine. Altfel, metafora (care trebuie să-și extragă substanța din stăbilitatea unei relații concrete) e periclitat ca fiind elaborată abstract, cerută — în general, stilul minor, manierismul prozaic dintr-o subapreciere a rolului preponderant pe care trebuie să-l aibă conștientul în dialectica procesului de creație. Există la unii poezii o „fascinație” de imagini „frumoase” (acea „colofonie” de care vorbea Camil Petrescu), o umire în fața posibilităților de a combina cuvintele superioare „în sine” — și, într-un asemenea caz, se produce chiar dacă nu fosti „apropiere” o interperiere a raporturilor care există între mijloace și scop: rîndurile devin scop. Unele expresii formaliste ale literaturii decedente, chiar dacă nu sînt imitate direct sau indirect repetate ceea ce, într-o omdie obiectivă, ca efect, e echivalent în ciuda unor străluciri de detaliu o operă care intruzivă o stare străduție, este minoră. Lipsește orice coerență permanentă, stimulată cu scopul de a fi făcut pe stînga literă și pe dreapta în căutarea inspirației și în expresia expresia interioară, etimetică. Actualitatea rămîne un „cald” pentru niște exerciții metrice, aliorii ea este pîrdită și cu liric (sau eroul liric) se refugiază într-un trecut nebulos, cu oarece de legendă, sau se confundă permanent cu o atmosferă atemporală. Pe unii poezii — înzestrati de către ea cu talent individual — li sînt rădăcinile poeziei singulare. (A. E. Bacovschi aduce un elogiu convingător, într-un poem publicat în „Gazeta literară”). O altă formă pe care o ia poezia minoră este cea didactică — realizată tot în fațetele într-o manieră literară statică, rîndurile se culcă de carte postald înzestrată. Poze plene parădaxală a formelor de tradiție sumarietate. Într-o operă apăsătoare, se combină și o poezie cu pretenții de a fi „modernă” (cau era oă promovată în deceniile de vorbă „Stoica” cîndodată și de alte publicisții, printre care „Gazeta literară”) spre uneori ca tradiționalitate sau didactică, o poezie etimetică (justificată-se din perspectiva conștiinței, maxime a expresiei, erud și realizare a „legăturii lirice”) și se odă în vagi lezări simbolice, radical demodate. Lipsește căutările într-o ordine formală (arînd drept consecință o neglijare a contribuției contemporane, ne pare a se manifesta pe două direcții principale: pe de o parte, pe direcția pe care am numit-o stilistică (caligrafia imagistică, joc metaforic), pe de altă parte, pe direcția unei false terarhizări poetice a realității, într-o perspectivă etimetică. După cum spunem însă, ele se împletesc adeseori și distincția făcută, desi are un suport real, trebuie luată mai mult ca aproximație metodologică. Dar să explicăm mai clar cele enunțate:

Împăciuitoră și a spiritului individual și de castă.

În tot cursul acestor bătălii ideologice, din care frontul nostru literar a ieșit și mai întărit, am primit din plin ajutorul neprecupțuit al partidului, ajutorul direct al conducerei partidului și al tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej personal. Documentele Congresului al III-lea al partidului nostru, ale plenarului C.C. al P.M.R. au constituit întotdeauna un bogat izvor de învățăminte, un strălucit tezaur de idei care au dat de fiecare dată un nou avînt literaturii noastre.

Trebue să fim recunoscători partidului nostru pentru faptul că întotdeauna ne-a înarmat cu ideile și clarviziunea sa științifică, marxist-leninistă, în dezvoltarea socială și culturală a țării noastre.

Îndrumarea și conducerea literaturii de către partid are o și mai mare importanță în actuala etapă a construcției socialismului în țara noastră și a deslășurării revoluției culturale.

În această etapă a deslășurării construcției socialiste, bătălia de pe frontul ideologic are un caracter deosebit, lupta de clasă manifestîndu-se mai ales în acest domeniu. În prezent, — spune tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în Raportul prezentat la cel de al III-lea Congres al partidului — activitatea ideologică, munca de lăchidare a înrîmurilor educației burgheze din conștiința oamenilor este tărîmul principal al luptei de clasă, al luptei dintre vechi și nou. Literatura trebuie să lupte astfel, prin mijloacele sale, — pe deoparte, pentru promovarea noilor tradiții socialiste ale oamenilor, ale noii conștiințe socialiste, combătînd tot ceea ce este vechi și înapoiat, străin de concepțiile noastre — din conștiința oamenilor — iar pe de altă parte, ea trebuie să lupte pentru puritatea sa, pentru puritatea sa ideologică-artistică, combătînd cu țarie toate manifestările și influențele ideologice și literaturii burgheze.

În aceste condiții și în această situație complexă, crește rolul și însemnătatea literaturii, a activității ideologice și cultural-artistice, în general. Crește însemnătatea bătăliei pentru însușirea deplină a realismului socialist, pentru puritatea ideologică și artistică a literaturii noastre. Ea trebuie să slujească la un nivel și mai înalt marea cauză a luptei pentru socialism, a luptei pentru înlăptuirea politicii partidului nostru. Tocmai de aceea crește și însemnătatea deosebită a conducerii și îndrumării literaturii de către partid, partidul fiind forța conducătoare a societății noastre, a luptei popoului nostru pentru deslășurarea construcției socialismului, el intruchipînd voia și înzestrînd tuturor oamenilor muncii din țara noastră. Partidul se bucură de încrederea și recunoștința noastră; simțim bucuria și mîndria că ne putem

considera mandatarii ideilor sale înălnite, ajutoarele sale apropiate în bătălia pentru o lume nouă.

Succesele literaturii noastre se datoresc în același timp condițiilor optime de muncă și de creație pe care partidul și statul democrat-popular le-au creat pentru scriitorii, pentru toți slujitorii artei.

În 1961, de pildă, volumul total al editărilor în domeniul beletristicii originale a fost de peste trei ori mai mare delectu pe zecă ani în urmă. Numai în ultimii doi ani, tirajul total al cărților de literatură ale autorilor contemporani, adică al celor prezenți în această sală, a crescut cu mult peste un milion. Au început să devină curente tirajele către 30.000 ale unor cărți de literatură, ale cărți — importante prin tematică și realizarea lor artistică — atîngînd în acești ultimi ani tiraje de 500-80.000 de exemplare. De o atenție deosebită s-a bucurat în ultimul timp editarea tinerilor scriitori.

O dezvoltare însemnată și semnificativă în același timp are acțiunea de difuzare a cărții. Am putea spune că s-a schimbat, în mod esențial structura cumpărătorului de carte — greutățile specifice a acestuia fiind reprezentate astăzi de oamenii muncii, muncitorii și țărani.

Dezvoltarea literaturii noastre, pe deplin asigurată de acele minunate condiții create nouă de către partid și guvern, precum și dezvoltarea activității de editare și răspîndire a cărților noastre, sînt strîns legate — și nici nu se poate aștepta — de această uriașă sete de cultură a maselor muncitoare. Cerința de carte bună, cu un bogat conținut de idei și un înalt nivel artistic, carte care să vină în înlăptuirea necesităților culturale ale cititorilor și ale construcției socialiste, a devenit generală și extrem de impioasă. Fenomenul a căpătat, în acești ultimi ani mai ales, o manifestare deosebit de activă și concretă; e trebuie să determinăm de altfel, în bună măsură, și sarcinile noastre de viitor. Cer cărți muncitorii, țărani, intelectuali, tineretul; toți vor cărți mai multe și mai bune despre munca lor, despre viața fundamentală schimbată, despre gîndurile, sentimentele și năzuințele lor nobile închinăte construcției socialiste.

Este clar că la dezvoltarea acestui fenomen avem și noi partea noastră de contribuție; el este însă în primul rînd rezultatul revoluției culturale care se deslășoară, al profundelor schimbări din conștiința oamenilor, al îndelungatei acțiuni de educație socialistă a maselor de către partid.

Literatura poate să slujească și mai bine cauza revoluției noastre socialiste. Frontul nostru literar are forțele necesare, are capacitatea activă de creație prin care să facă față pe deplin așteptatei sarcini de mare răspundere și de mare frumusețe. Și pe deasupra, noi toți sîntem animați de dorința fierbîntă, care ne interesează și ne însușește în convingerile și în munca noastră, de a servi cu pasiune și devotament cauza popoului nostru, a socialismului și a păcii.

După Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Român — eveniment de o deosebită însemnătate pentru poporul nostru — oamenii muncii au și obținut mari succese în îndeplinirea și depășirea planului de stat pe primii doi ani, în realizarea unor ritm înalt, accelerat al dezvoltării economiei și culturii. Se dezvoltă o viață nouă, cresc oamenii noi, cu o morală nouă, cu o atitudine nouă față de muncă, cu o conștiință nouă socialistă; se conturează tot mai clar profilul psihologic și moral al omului înaintat, al viitorului socialist. Toată această realitate nouă social-umană se cere a fi zăgrăvită din plin în cărțile noastre, cu optimism revoluționar și pasiune comunistă.

Ce trebuie să facem pentru aceasta? În general, să îmbunătățim în toate sectoarele munca noastră și a Uniunii. În mod deosebit, însă, vreau să fac câteva propuneri. Cred că noua conducere a Uniunii Scriitorilor trebuie să elaboreze imediat după Conferință un plan concret și multilateral de măsuri care să înviorze șantierul literar, să organizeze mai bine legătura scriitorilor cu viața, în primul rînd prin deplasări pe termen lung, și să ajute la realizarea la un înalt nivel artistic a cărților despre actualitatea socialistă. Cred, de asemenea că Uniunea Scriitorilor trebuie să sprijine mai mult activitatea scriitorilor din colegiile și comisiile redacționale și, împreună cu Ministerul Învățămîntului și Culturii, să găsească unele forme concrete prin care secțiile și comisiile de creație să participe mai activ la munca redacțiilor din edituri.

Sînt pe deplin conștient că lucrările și hotărârile Conferinței vor duce la îmbunătățirea activității de creație, a muncii Uniunii Scriitorilor și că — sub îndrumarea și conducerea partidului, — literatura noastră va obține noi și mari succese, concretizate prin tot mai multe cărți, profunde prin conținutul lor de idei și de sentimente și remarcabile prin măiestria lor.

Matei CALINESCU

POPORUL FRANCEZ RESPINGE FASCISMUL

(Urmare din pag. 1)

niți, mulți arestați. După cum reușește chiar ziarul burghez „Le Monde”, «O.A.S. asasinază, iar forțele care trebuie să mențină ordinea rînesc grav pe cei care declară: „membrii O.A.S. sînt niște asasini”». Complicitatea dintre fasciști și autorități apare astfel, și din punctul de vedere al împedării, și ceea ce este încă mai grav, toate acestea se petrec într-un moment cînd purtătorii de cuvînt ai președintelui republicii anunță că tratativele referitoare la Algeria ar fi intrat într-o deosebit de promițătoare fază, într-o etapă finală.

Greva generală, care constituie răspunsul clasei muncitoare din Franța la încercarea guvernului de a înfăptui de la activitatea cetățenescă și politice care ea are, înlocuindu-l dreptul, va da de gîndit buliganții francezi, care și-au pierdut mințile și va cobori în domeniul realității lor pe guvernanții de la Quai d'Orsay.

Primejdiile cesului de față impun unirea tuturor forțelor democratice, într-un larg front comun, îndreptat im-

potrivă realității primejdiei fasciste. Dacă partidul socialist francez, cel radical, ca și alte organizații sau grupuri ce se ridică la luptă contra fascismului în Franța, sînt cu adevărat animate de sentimente sincere și de o adevărată hotărîre de a înlătura pericolul fascist, alți de detestat în Franța, care a cunoscut din plin ororile nazismului, — atunci ele trebuie să colaboreze cu Partidul Comunist Francez.

Urăm avangardă combativă a muncitorilor francezi — Partidul Comunist Francez — succese în lupta pentru unirea forțelor democratice ale țării, împotriva primejdiei fasciste, pentru restaurarea și reînnoirea democrației, pentru pacea și securitatea popoarelor”, se spune în telegrama pe care Comitetul Central al P.C.U.S. a trimis-o fratelui nostru politic francez, Maurice Thorez, atunci cînd hulanții ultracobinaiști au încercat să atenționeze la viața sa. Cuvintele telegrammei sintetizează problemele vitale care stau în fața nu numai a clasei muncitoare, dar și a întregului popor francez, care respinge fascismul.

Șerban CIOCULESCU

29 de ani de la eroicele lupte ale ceferiștilor

ION BANUȚA

Noapte de februarie, 1933

Un februarie de ger. Un februarie de fier.

Vânt nebun urcând troiene. Puști bătrâne și viclene.

Grioița e-nconjurată de poliție, de armată.

Ceferiști... șapte mii... Șapte mii de năluci și de făclii.

Și sirena glasului și suie... Cerul s-a desprins din cuie, s-a desprins și s-a mirat de văzduhul sfîșiat.

Ora 5. E dimineață. Bucureștii zac în ceață. Nu se vede om cu om.

Stau, atom lingă atom, Grioiții sub lozinci...

Este ora 5. Latră-n beznă o cățea cu un plumb ascuns în ea.

Scurt, o inimă, icni, sfărîmată-n zori de zi.

Visele, de vreme rea, se dărsară sub o stea, — se opri din cînt și mers steaua omului sărac.

Inima — cea subjugată de un chip curat de fată — se opri din cînt și mers ca sfîrșitul unui vers.

Poticîndu-se de ură, ochii, lingă zid, căzură, nefîrșite de dirji și blînzi de iubirea lor flămînzi.

Mina care a purtat steagul roșu, nîflăcîrat a uitat de mișcările.

A uitat de mers piciorul îngropînd în fărîna dor, gîndul, tot, s-a risipit în apus și răsărit.

*) Din poemul în curs de apariție „Scrisoare către anul 2000”.

Pămîntul s-a-nroșit de sînge... Doar „Cartierul” strîns în sine plînge și botezîndu-și suflul cu ură își toarnă-n el altă făptură.

Focuri

Noaptea, 16 februarie 1933, orele 3

Foc de preacurii și uluci. Beau jandarmii, beau năucii...

Beau și fuică, și tutun, și beau bunul cel mai bun, își beau chipul, omenia, și părinții, România.

Fladimir*) privi cumplit fețele de lemn turtit cu innoalburii de sînge.

Văzu mîinile nătinge alungîndu-se spre puști lingă pantalonii-nguști.

Foc de preacurii și uluci. Beau jandarmii, beau năucii, și minai de-un cint nebun ei beau bunul cel mai bun își beau chipul, omenia, și părinții, România.

*) Personaj din poemul „Scrisoare către anul 2000”.

O putere nouă

Grioița, 15 februarie 1933

Zace strungul, nicovala. În mașini se mută boala, buba neagră și dădacul, de n-ai unde pune acul.

(Cimitir de fiare vechi fără glas, fără urechi). Bîntuie cumplit lingoarea ruginește reșoaloarea.

Toate-ne reci și toate. Brațele-n crucișate, și palatele se tem și gem mîrate că-s păpușile stricate. Totul pare-ncremenit.

O putere vechi a fugit. Moartea lingă ea, o paște. O putere nouă-n Grioița se naște.

*) Din poemul în curs de apariție „Scrisoare către anul 2000”.

Serile din sectorul nord

U

echiul meu prieten L., profesor de limba română la o școală serală din regiunea Argeș, mi-a îngăduit să transcriu cîteva pagini din caietul său de însemnări...

Dar pînă să-mi scriească în razele soarelui. E negru și gros: îl acoperă un strat gros de păcură. Podul voposit în culoarea inginerilor tremură necentenit și noaptea, dar nu de pașii aerieni și serafimilor, ci de vibrațiile care vin dinpre stăla de compresoare. Da, pînă nu de mult copiii culegeau mure de pe dealurile din jur, dar nu oriunde, ci din sectorul Sud, unde „mai găsiți și acum, tovarășe profesor, zău! Mergeti cu mine!”

S-au alăturat: — De unde țineți țîță țîță asta? — E un albu lingă 732. Adică lingă sonda 732. Un sat cu toate satele: sub fereasura mea, toate robuste se cațără pe araci; dovleci butucănoși; se incing la soare: vîntul face să fonească pășăile fasolelor puse de-o parte, la uscat, iar cei doi cîini latră totdeauna în contrapunct, fără pasune, ca în cântecul de cântec. În mări creșe mereu roșii; în pruni s-au cîntec prunde mării. Dar peșterile pruni și mări se înalță stîlpî înalți de înalți stațiune care dăve central de la stația de transformatori, de voltele din Nord. O mie, un milion de voltele traversează în fiecare minut livada în care marea face muzică și gîlea mereu cotocodă.

Nu voi mai avea vreme să con-templu satul Mîine încep cursurile... 5 septembrie. Dintre elevii clasei a cincea, cei mai mulți au terminat primele clase în școală cu peste douăzeci de ani. La vîrstă cîrmăștești, s-au hotărît să bîntuie argumentele contrarii și să se apere în bălăcile școlii. Au răsunat o victorie și constanța acestor fapturi în un aer de mare, neclintită certitudine. Ei s-au decus să în-terpundă și să apăsă nevăzută și ex-tracte de impresii, acum, în primele săptămîni, și-și perzinau un moment de descurajare.

10 septembrie. Scriu numele elevilor în catalogul clasei a cincea, la care am fost numit diriginte, avînd senzația că fac o treabă deosebit de importantă. Adevărat este că nu am mai simțit niciodată atît de puternic ca aici, cînd am de a face cu elevii de la școală, constanța și afecțiunea de mare a studenților, elevii cu puține excepții, au cam uitat regulile ortografice. (Și nu numai atît!) Am obținut făgăduința că în fiecare zi vor transcrie fără greșă cîte o pagină de carte, astfel încît într-o lună, maximum două, situația de azi să devină simplă amintire. Ei bine, elevii mei se tin de cuvînt. Trebuie să explicit ce înseamnă acest extraordinar, de deceruat, „se țin de cuvînt”. Din mineașă, la șase, pleacă din satele a-

potrivit îi este, într-un anume sens, numele acesta.

17 noiembrie. O compunere a lui Petrică: „Ducîndu-mă într-o bună zi pe la buncii mei, aveam un păr la streșina casei, copt și cu niște pere mari și frumoase. Dar cînd m-am suit în el, nu știu cum fac și se rupe creanga de sub picioare și cad direct pe casă. Am avut noroc că nu era casa pe care și-au clădit-o astă vară, că aia veche era prăpădită și am intrat cu picioarele prin șia putredă. Și dîndu-mă apoi jos, eram galben parcă m-ar fi bătut cineva. Eu cam alta am avut de spus. Eu și așa n-am întîmplări prea multe în viața mea, că o duc bine”.

18 noiembrie. Despre Daia Ioana, cea mai bună elevă din clasă, am aflat că l-a pămuit ieri, în schimb de noaptea, pe un electrician care a vrut să o sărute. Are 33 de ani și doi copii; de soț și despărțită de mult; nimeni nu spune despre Daia vreun cuvînt în doi peri. Vine seară de seară, ea, dintr-une puținele femei son-der, din școlă, dintre aceiași haină bărbătească, cu părul castaniu, strîns într-un coc mare, sub basma. Are niște ochiuri nu moi, ci blînde, tot ce face e luminat de o formecătoare blîndețe și timiditate: felul cum șterge tabla, mersul, vocea. E frumoasă. Cred că farmecul deosebit care o învîlăie are și o altă sursă: Daia Ioana înțelege. Înțelege lucrurile în profunzime, cu o inteligență exactă și fără șovăială. (Am aflat că a fost timp de aproape doi ani asesoare populară). Înțelege și suride — cu totul altfel decît Petrică — un suris înțeles, de femeie care cunoaște viața și știe cum să vină spre ea. Daia roșește cînd îi găsesc pe Rotaru, cîntînd la istorie în cea de-a doua clasă, și buzele cînd Bunea se dovedește din nou nepregătit și se scuză vesel; Daia ia cuvîntul în ora de dirigență, și-l critică aspru pe Dobre, pentru absența...

Ieri a venit, purtînd sub haină o bluză de nailon, și s-a simțit tot timpul prost. Privea în toate părțile, roșind, și se ferea, deși cred că iu-meni nu observase schimbarea. Ai — cînd l-am chemat pe Petrică la lecție — aștepta, obosită de atîta încorde-are, prilejul să zîmbească în sfîrșit...

— Bine. — Sau: — Foarte bine. Dacă spun „foarte bine”, nu dă nici-un semn că a auzit, se uită în contînuare în carte, dar peste cîteva clipe își îndreaptă umerii, se așează mai bine în bancă și își mai aranjează odată creoașele din fața lui. Aruncă o privire în Petrică. S-a ridicat și spune peoza pe deșertă, vesel și încin-tat, că nu se încurcă nicieri.

— Cînd ai învățat-o Petrică? — Acum, tovarășe profesor, în clasă.

Toți zîmbesc. Arsene se uită la mine admirativ: „Ați văzut ce poate? Nu se lasă, e dat dracului Petrică al meu!” Petrică a observat privirea lui Arsene și e fericit: cu el, colegul de bancă se poartă aspru, spune mereu că „dumnealui”, Petrică, ar trebui să fie primul din clasă, nimeni nu are altă timp de învățat. Dar acum Petrică a văzut că însuși Arsene M. Ion I se laudă cu el, și a roșit. Îi face semn să stea jos, dar el se gîndește la altceva și nu observă: în re-grese o să se ofere să-i învelească lui nea Arsene caietul și acesta are să-l refuze. Nu știu dacă Petrică a aflat prea multe despre regi, dar co-legul lui de bancă, omul cel mai serios din clasă, cu vîndicatul lui militar și cu țîntuța lui severă, i se pare probabil mai prevădător decît orice monarh — din cartea de istorie de a treia. Sînt doi Arsene M. Ion în școlă, și pe stăru-te de salarii elevul meu e notat cu 1, dar lumea nu-i spune decît Arsene I, dar lumea nu-i spune decît Arsene I; nici nu bănuiește cît de

Desen de V. SAVONEA

Florin MUGUR

NICOLAE TAUTU

Nemurire

Kul Enescu

Doarme ca piscul Ceahlăului sub zăpadă ca un clopot al Putnei în ceață ca o toamnă tîrzie pe livadă ca luceafărul sub vitraiul de gheață ca Bărăganul pe vitraiul de amiază în care-auzi poporul cum uriaș visează!

EMIL GIURGIUCA

Zbor

Zăresc aerogările. 'Abisul Răsună de rostogoliri de zări. Și e o alunecare-n gol, de mări Nestrînse-ntr-auroră și crepuscul.

Materia își-n supramaterie. Visul își caută întruchipări Și spațiul din escală în escală Palpită de umanele suflări.

Pe un tablou

Cită putere-n tot ce e frumos; Fereastră, vasul cu mușcată, timpul, Perdeaua, scrinul, scîndura de jos Și scaunul ce stă la masă singur.

N-au amintiri, sînt tinere și vii, Din cercul umbrei se ivesc curate Și dacă sînt atît de-adevurate E fiindcă par mereu a se ioi.

Spre fînta lui aleargă vălurînd Treaptă cu treaptă timpul revărsat. Surisul lor pe peci l-au adunat În clipa ce-a rămas cîntînd.

DRAGOȘ VRÎNCEANU

Muncitori vizitînd muzeul

În acești ochi se freacă pîdoabele, ca și cînd după sute de ani ar fi fost înlocuite cu altele și mai mărețe.

Muzeul are primăvara lui. Înghețase de mult acoperit de zăpadă umbrelor. Acum pulsează la soarele acestor priviri ce străbat în toate colțurile.

Arta, descultă ca o Cenușăreasă, își așteaptă pantoful din mina muncitorului.

ION GHEORGHE

Filimon Sirbu

'Avertismentul lui se-nfățișă prin semne, prin faptele de taină se rostea, despre victoriile-aceleora, nedemne, despre invaziile-n Troia mea. Pe om însă fasciști l-au ajuns și-n fața mării vajnice și pline deși era cuprins de arme și pătruns l-au dus cu aripile largi pe lingă sine.

pe nisipul plajelor, sticlos, se păstrează dungile tîrîte de aripe, dar pe mare se petrecea în jos, tot mai în jos fața lucrurilor din acele clipe.

'A fosta eroare cîntec în fața lor; acela n-a fost semn că l-au învins, căci uite s-a continuat același zbor în stolurile pescărușilor întins. Așa l-au dus la înfîntarea mare: cîntîndu-și în lumina ultimei amieze același cînt alături de care veneau ai lui să se realizeze.

Au vrut să-i lege-apoi cumplitul vîl căci se temeau de fața care-i strălucea avînd astfel curajul fără de ocol — să-i umilească ziua și răbdarea grea.

El trebuia îndușebă să-i pedepsească înfățișînd-se mai sigur decît ei și fruntea-i refuzase, bărbătească, fîntîndu-și sus cununa de idei.

'Acum se măsură cum moare furtunos ca-ntr-o cădere largă, fără pace, din care avea timp să mai prîdească-n jos spre piscurile care-l vor desface. Era un salt și-acesta, ne-ncetat Era o trecere, și nu cădere; asemeni soarelui ce trebuie întîmpinat sub arcul celeilalte emisfere.

El cerceta cum trece-n jos, răscolitor, prin pînzura de aer, fluturată, și mîsură cum vine-un foc în fața lor, și rupere de electricitate...

'Atitea dungi de foc se adunau în el 'Asemeni steluțelor ce se răstoarnă-n pară iar la sfîrșit a fost o ameteală de drapel ce simte că se desfășoară.

Originalitate

Pe strada mea trec sute de oameni din zori pînă noaptea tîrziu... Dacă î-ai rugat „povestii-mi ceva despre dumneavoastră” fiecare î-l ar spune: „o, despre mine aș putea să scriu un roman” Uite despre asta o să scriu.

Adolescenta

„Sînt primele iubiri cum mă-mpresoară rotînd la temple visele scînteii... Peste zuluful mei copilărești coboară majorele dezbaterei de fidei...”

Drum

Printuri magnetice și meteorice plozi

MICĂ ANTOLOGIE

Încep uriașă Cosmosului fertilizare. În mîini sînt — încă — zvicnirea ovală — de șarpe strivit — a inerției... O, singele mîinilor mele — rînilă — bandașul alb al pămîntului, se schimbă în aurore potare.

În urmă aud prăbușirea vecilor etaloane... Aripile mele — deslăcute — pulverizează neîncăpătoare lor carapace... Desfășurat prin freazălul imponderabil al marilor aerogări, cu roșul aprins al iubirilor noastre — asemeni copilor din primele clase de școală — eu scriu pe toate zidurile cerului: „p a o e”

ADRIAN RADULESCU

Rondel

Frumoase zile, pline de culoare, de muzică, de frunze murmurînd, pierdute în lumina-lunașă...

pe oameni, pe răscruci, pe troluare. E liniște. Plutesc vîntul pe gînd albastre lebede din depărtare. Frumoase zile, pline de culoare, de muzică, de frunze murmurînd

Se-avd izvoare limpezii susurînd sub navigări de păsări călătoare purtînd pe aripi marea mea plecare spre zările planetei detunînd. Frumoase zile, pline de culoare.

George COANDA

Ţintul apelor

Apele patriei mele Flăcări lubod unoori; Lîne, orj lufod, orj rebele Apele patriei mele Poartă în ete comori. Aurul salbelor grele Ce licărește-n villori; Noi îl prefacem în stete; Aurul salbelor grele Urcă în spice și flori. Apele patriei mele Lacrimi dăceau pînă ieri, Lacrimi curgînd prin zăbrele; Azi le-nvălăm cum să spele Fostele noastre dureri. Apele patriei mele Udă pămîntul arid; Torțe trimit prin rețele Torțe ce poartă cu ele Focul aprins de partid.

NELU G. MARĂCINARU

Gînd zidarului

Ca un tinăr copac frîmînd ling o timpă fierbîntă Mi-am rezemat fruntea de fereastră în permanentă sudoare Te-nălțai, cioplindu-ți în piatră, o dată cu zorii, portretul, Înfrumusețîndu-ți conturul liniilor aspre și dure. Dansînd și cîntînd cu mistria pe schele Mă chema înălțarea ta ca un flux permanent; Jos pămîntu-mi planta-n rădăcini sevă Și-am ajuns amîndol să privesc peste țară

Peisajul imens, Fluturînd roșii batiste. ION HAINES

Seară

Ţirul orizontului se prelinge pe acari de lumină și umbră, mereu mai departe, departe... pe fiecare chip semafonului lumina și pe lumina o duc oamenii peste clipele sparte cu pașii, cu gîndurile, cu brațul, cu inima, mereu mai departe... Eu m-am depărta în mine și înarmată cu o carte roșie mi-am urmărit îndelung, întrebările. Și s-a făcut dintr-odată lumina, și am găsit un cuvînt nou, și un sens și mereu altă întrebare de gust.

MARIANA GOSTESCU

